

เรื่องที่	เรื่อง	หน้า
1	การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา โดยเทคนิค 5W1H	1-13
2	การพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratchโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	14-32
3	รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหาม กุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน	33-45
4	โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	46-60
5	โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3	61-77
6	รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1	78-92
7	ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6	93-109
8	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6	110-125
9	ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	126-144
10	รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	145-161
11	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	162-178

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา โดยเทคนิค 5W1H

The Development Reading Comprehension Abilities in Thai Language of
Grade 2 Students at Ban Phutsa School Through 5W1H Techniques

ลัดดา จันทรเพ็ญ¹, ดร.จิตติยา เรือนนระ²

Ladda Janpen¹, Dr. Titiya raennakar²

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Vongchavalitkul University

Author for Correspondence: Email: ladda1102534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H จำนวน 5 แผน 2) แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการทดสอบที่ T-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H พบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H พบว่า ความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.4

คำสำคัญ : การพัฒนาความสามารถ; การอ่านจับใจความ ; กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

Received:04/09/2566, Revised:08/01/2567, Accepted:11/01/2567

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop reading comprehension Abilities in the Thai language among Grade 2 students before and after learning through the 5W1H technique, 2) to compare the reading comprehension abilities in the Thai language among Grade 2 students after learning through the 5W1H technique with a criterion of 70%, and 3) to study the satisfaction among Grade 2 students towards learning reading comprehension in the Thai language through the 5W1H technique. The sample group comprised 21 Grade 2 students from Ban Phutsa School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7. The research tools included: 1) five lesson plans for reading comprehension using the 5W1H technique, 2) a 30-item multiple-choice reading comprehension ability test, 3) a satisfaction survey. Statistical analysis involved data analysis were percentages, standard deviations, t-test dependent.

The research findings were as follows: 1) Reading comprehension abilities in the Thai language among Grade 2 students before and after learning through the 5W1H technique, it was found that students' abilities in reading comprehension increased significantly after learning through the 5W1H technique. The statistical significance level was 0.05 2) Reading comprehension abilities in the Thai language after learning through the 5W1H technique compared with the criterion of 70%, it was observed that after learning through the 5W1H technique were significantly higher than the 70% criterion. The statistical significance level was 0.05 3) Students' satisfaction towards learning reading comprehension in the Thai language through the 5W1H technique, it was found that overall satisfaction was at the highest level. The mean satisfaction score was 4.79, with a standard deviation of 0.4.

Keywords: Reading Development; Reading Comprehension; Learning Activities Using the 5W1H Technique

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูป ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีหลักการเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล และเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม มีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นหลักฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี โดยในสังคมปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสาร ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย

ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงมีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นกลไกสำคัญในการเปิดโลกความคิด ช่วยให้คนในสังคมได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านจับใจความสำคัญไปวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ และมีคุณภาพตามมาตรฐาน คือ รักการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รู้จักเลือกอ่าน แสวงหาแหล่งความรู้และสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาใช้ประโยชน์ ดังนั้นผู้ที่รักการอ่านย่อมเป็นผู้มีมโนทัศน์ที่กว้างไกลจึงสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างดีที่สุดในที่สุด โดยเฉพาะการอ่านจับใจความเป็นความสามารถสำคัญ เพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารใหม่ตลอดเวลา การอ่านจับใจความจะทำให้ผู้อ่านข่าวสารรู้ทันเหตุการณ์ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก

ปัจจุบันปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอน คือ ปัญหาในการอ่านจับใจความ ซึ่งนักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่สามารถสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื้อเรื่องอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากครูผู้สอนใช้วิธีแบบเดิม ครูขาดความพร้อมในการสอน การสอนไม่มีการวางแผนที่ดี เรื่องที่นำมาอ่านยากเกินไป ขาดสื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2563 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาไทยระดับชาติ (NT) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ รายงานผลการสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 (โรงเรียนบ้านพุทรา, 2563) และจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้ผู้สอนทราบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านไม่ผ่าน

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

เกณฑ์มาตรฐานตามหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์และคะแนนเฉลี่ยการอ่านจับใจความสำคัญต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้คือร้อยละ 70 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สอดคล้องกับการสอนอ่านจับใจความ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่ต้องฝึกให้เกิดความชำนาญผ่านการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน เนื่องจากการอ่านจับใจความสำคัญเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากมีการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญดังกล่าวแก่ผู้เรียน จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติสูงขึ้นด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ค้นคว้างานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญ พบว่ามีหลายวิธีที่ใช้แก้ปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน เช่น การใช้นิทานสื่อการสอน นิทานคุณธรรมเป็นสื่อการสอน การเรียนด้วยวิธี CIR เทคนิค SQ4R และการใช้รูปแบบการสอนแบบ 5W1H เป็นต้น จากการทบทวนวรรณกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า การใช้รูปแบบการสอนแบบ 5W1H สามารถแก้ปัญหาการอ่านจับใจความ เนื่องจากเทคนิค 5W1H เป็นการใช้คำถามซึ่งเป็นคำถามพื้นฐานลักษณะของคำถาม ดังนี้ 1) Who หมายถึง ปัญหา หรือความต้องการเกิดขึ้นกับใคร เป็นการระบุตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หรือความต้องการ เช่น ผู้สร้าง หรือผู้ผลิต ผู้ขนส่ง ผู้ขาย ผู้ใช้งาน ทั้งนี้ควรระบุรายละเอียดของผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย เช่น อายุ เพศ อาชีพ พฤติกรรม 2) Where หมายถึง ปัญหา หรือความต้องการเกิดขึ้นที่ไหนเป็นการบอกสถานที่ สภาพแวดล้อม หรือตำแหน่งที่เกิดปัญหา หรือความต้องการ 3) When หมายถึง ปัญหา หรือความต้องการเกิดขึ้นเมื่อใดเป็นการบอกช่วงเวลา หรือสถานการณ์ที่เกิด ปัญหา หรือความต้องการ 4) What หมายถึง ปัญหา หรือความต้องการคืออะไรเป็นการบอกลักษณะของปัญหา หรือความต้องการคืออะไร 5) Why หมายถึง ทำไมจึงเกิดปัญหา หรือความต้องการเป็นการบอกสาเหตุของปัญหา หรือความต้องการ และ 6) How หมายถึง ปัญหา หรือความต้องการมีลักษณะอย่างไรเป็นการบอกความต้องการที่เกิดจากผลของปัญหามีลักษณะอย่างไร และแนวทางการแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการควรทำอย่างไร ซึ่งคำถามเหล่านี้สามารถช่วยไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่เราากำลังคิดได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วน (สุวิทย์ คำมูลและคณะ, 2547) และเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์รูปแบบหนึ่งด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือปัญหาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล หรือสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้วยวิธีการสอนแบบ 5W1H เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านพุทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 21 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิค 5W1H จำนวน 5 แผน คือ แผนที่ 1 เรื่องการอ่านจับใจความฮิสป แผนที่ 2 เรื่องการอ่านจับใจความเรื่องสั้น แผนที่ 3 เรื่องการอ่านจับใจความข่าว แผนที่ 4 เรื่องการอ่านจับใจความบทความ แผนที่ 5 เรื่องการอ่านจับใจความเพลง 9 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H จำนวน 5 แผนเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม และความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยมีเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด

ซึ่งผลการประเมินแผนอยู่ในระดับ 4.51 – 5.00 หมายความว่าแผนมีความเหมาะสมมากที่สุด นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัย

3.2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนี

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

ความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 นำแบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ที่ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและทำการแก้ไขปรับปรุงเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านพุทรา อำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) ของแบบวัด โดยคัดเลือกแบบวัดที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยคัดเลือกค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-1.00 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของ (ไพศาล วรคำ, 2562) (B) ของแบบวัด ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8 นำแบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกแบบสอบถามความพึงพอใจข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 และนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและทำการแก้ไขปรับปรุงเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านพุทรา อำเภอยะผา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน เพื่อค่าความเชื่อมั่นเพื่อหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของ (ไพศาล วรคำ, 2562) ของแบบวัดแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 และพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.2.4 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การทดสอบ t-test dependent

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

4.3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบหลังเรียนด้วยวิธีการสอนอ่านแบบใช้เทคนิค 5W1H เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบ t-test dependent

4.4 วิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิค 5W1H โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H
ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

จำนวน นักเรียน	การทดลอง	μ	σ	t	df	sig
21	ก่อนเรียน (30 คะแนน)	13.95	3.35	19.69*	20	0.000
21	หลังเรียน (30 คะแนน)	27.19	1.66			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีนักเรียนจำนวน 21 คน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ระดับ 13.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.35 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.66 ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H หลังสูงกว่าเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	μ	σ	t	df	Sig
หลังเรียน	27.19	1.66	17.07*	20	0.00

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 21 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2567

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีนักเรียนจำนวน 21 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.19 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.66 ซึ่งผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังเรียนด้วยเทคนิค 5W1H สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H

ความพึงพอใจ	μ	σ	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.79	0.38	มากที่สุด
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.79	0.31	มากที่สุด
รวม	4.79	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย โดยมีนักเรียนจำนวน 21 คน ซึ่งด้านเนื้อหาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 ซึ่งผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H นักเรียนมีความพึงพอใจรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H อภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H จากการอ่านใบความรู้ นิทานอีสป เรื่องสั้น ข่าว บทความ และเพลง แบบคร่าว ๆ เพื่อจับประเด็นใจความ

สำคัญของเรื่อง โดยใช้เทคนิคคำถาม 5W1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) การตอบคำถาม 5W1H ทำให้ผู้เรียนจับประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ง่ายขึ้น และนำคำตอบที่นักเรียนได้จากการอ่านโดยใช้เทคนิค 5W1H สรุปเป็นภาษาของตนเองได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวของตัวเอง ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูล หรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้นักเรียนไม่สามารถอ่านจับประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับทักษพร โพธิ์เหมือน (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสามารถอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

5.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ด้วยเทคนิค 5W1H มีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดีซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้น คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนกระตุ้นความรู้เดิม และสร้างความสนใจผู้เรียนให้อยากเรียน 2) ขั้นจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยให้นักเรียนอ่านใบความรู้ที่กำหนดให้ และจับประเด็นสำคัญ โดยใช้เทคนิคการตอบคำถาม 5W1H จากเรื่องที่อ่าน คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) เมื่อผู้เรียนสามารถหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้ 3) ขั้นสรุปเป็นขั้นตอนการนำคำตอบที่ได้จากคำถาม 5W1H สรุปใจความเป็นภาษาของตนเอง ผูกซ้ำทุกครั้งเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้ และได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามทฤษฎี Constructionism คือ การให้ผู้เรียนลงมือสร้างสิ่งของ หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมาย ซึ่งจะรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในตัวของผู้เรียนเองกับประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอกสามารถเชื่อมโยง และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร เฟื่องฟู (2560) พบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 84/84.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และทักษพร โพธิ์เหมือน (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยเทคนิค 5W1H พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (μ) เท่ากับ 4.79 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.44 ทั้งนี้ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก แผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี นำเนื้อเรื่องต่าง ๆ มาให้อ่านจับใจความโดยเน้นจากง่ายไปยาก เน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติเองโดยใช้เทคนิคการอ่านจับใจความตอบคำถาม 5W1H เมื่อนักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้นักเรียนจึงนำคำตอบที่ได้มาสรุปเป็นใจความได้ และผลทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อเรียนจบบทเรียนเพื่อเป็นการทบทวนนักเรียนอ่านจับใจความใช้เทคนิคคำถาม 5W1H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) โดยเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนอ่านเป็นเนื้อหาในบทเรียนและจากอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาที่อ่านแล้วเพลิดเพลิน และได้ความรู้ทำให้นักเรียนสามารถจับใจความของเนื้อเรื่อง และสรุปใจความเป็นภาษาของตนเองได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวของนักเรียนเองฝึกซ้ำ ๆ เมื่อจบบทเรียนแต่ละบททำให้เกิดเป็นความรู้ที่คงทน เมื่อผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้ 1 เรื่องผู้เรียนรู้สึกท้าทายและอยากอ่านจับใจความต่อเรื่อย ๆ ทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้นและรักการอ่าน จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จุฑารัตน์ พันธู (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่าน คิด วิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ซึ่งผลวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ระดับดีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับทักษพร โพธิ์เหมือน (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิค 5W1H อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.38 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.91 ดวงพร เฟื่องฟู (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 4.34 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 0.58

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุทรา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลวิจัย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H พบว่า ปัญหาแผนที่ 1 นักเรียนใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับการใช้เทคนิค 5W1H ดังนั้นในการนำกิจกรรมดังกล่าวไปใช้สำหรับแก้ปัญหาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ครูควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.2 เมื่อมีนักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน การทำกิจกรรม ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการเรียน กับกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนสนุกสนานกับการเรียน และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การทำกิจกรรม

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

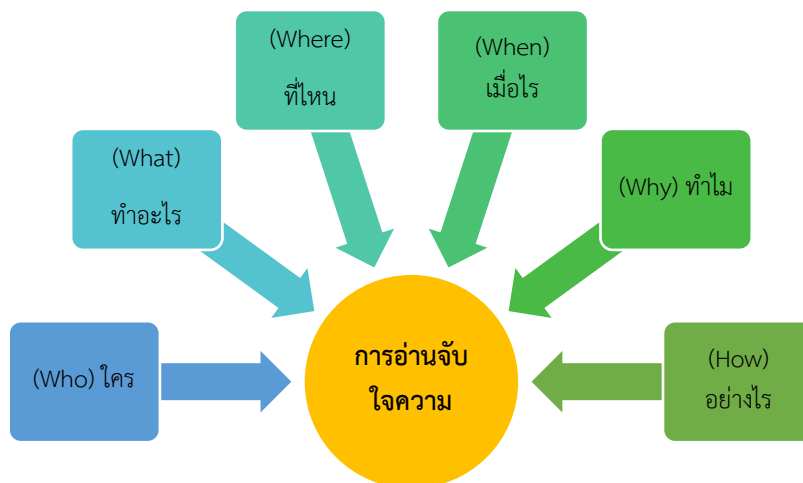
6.2.1 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิค 5W1H มาใช้สำหรับการแก้ปัญหาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ยังมีเทคนิควิธีการอื่น เช่น 1) การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R 2) การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคบันได 6 ขั้น และ 3) การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWL Plus ดังนั้นการทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านพุทรา ด้วยเทคนิควิธี SQ4R กับเทคนิคบันได 6 ขั้น เนื่องจากจะได้ทราบว่าเทคนิคใดจะส่งผลทำให้การอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน

6.2.2 ผลการวิจัย พบว่า สามารถแก้ปัญหาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเทคนิค 5W1H เพื่อสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย และต่อยอดความรู้ในระดับสูงขึ้น

7. ข้อค้นพบ/องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H เน้นการตอบคำถามหลังจากอ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่า ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) ซึ่งการตอบคำถาม 5W1H เป็นการเรียบเรียงความคิดทีละประเด็นย่อย และนำแต่ละประเด็นมาเรียบเรียงเป็นเรื่อง ทำให้ผู้เรียนจับประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ง่ายขึ้น และนำคำตอบที่นักเรียนได้จากการอ่านโดยใช้เทคนิค 5W1H สรุปเป็นภาษาของตนเองได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวของตัวเอง นักเรียนเองความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูล

หรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถจับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1 การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค 5W1H

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.

กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

จุฑารัตน์ พันธุ์. (2562). **การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ในรายวิชาโลจิสติกส์คิด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.

ดวงพร เพื่องฟู. (2560). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ทักษพร โพธิ์เหมือน. (2560). **การพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 4W1H ส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ไพศาล วรคำ. (2562). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 11). มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.

โรงเรียนบ้านพุทรา. (2563). ผลการสอบระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563.

นครราชสีมา: เจ็ดจ่าการพิมพ์.

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2547). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

การพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch
โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
The Development of Instructional Package in Computational Science in
Creating Programs with Scratch Using Creativity-based Learning (CBL)
for Mathayomsuksa 1 Students

พัทธ์ฐิไซ เรืองเดชเกตุหิรัญ¹, ว่าที่ร้อยตรี ดร.นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์²

รองศาสตราจารย์ พิเศษ พลโท ดร.วีระ วงศ์สวรรค์³

Phatthichai Rueangdetketahiran¹, Acting Sub Lt. Dr.Nantawat Pattaragorranan²

Associate Professor Lt. Gen. Dr. Weera Wongsan³

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี

Curriculum and Instruction Faculty of Education, Bangkokthonburi University

Author for Correspondence: E-mail: pat09088@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ (4) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบสองกลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ประชากรที่ใช้ ได้แก่ นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ด้วยการใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้การสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 41 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1) ชุดการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) จำนวน 4 แผน 3)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch แบบวัดเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ย t-test for Independent

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของการพัฒนาชุดการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch มีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.73/81.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนหมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.68 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.07 3) สรุปผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01** 4) สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลการประเมินความพึงพอใจของภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.38) ซึ่งสูงกว่าวิธีการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

คำสำคัญ: ชุดการสอน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

Received:25/10/2566, Revised:03/04/2567, Accepted:17/04/2567

Abstract

The purposes of the research were 1) to development of instructional package in computational science in about creating programs with scratch to be as effective 75/75 criterion, 2) to find the valued effectiveness index of instructional package in computational science in about creating programs with scratch using creativity-based learning (CBL), 3) to compare academic achievement of computational science in about creating programs with scratch using creativity based learning (CBL) and normal learning and 4) to compare students satisfaction on learning using creativity based learning (CBL) and normal learning for Mathayomsuksa 1 Students at Benchamarachuthit Chanthaburi School

This research is quasi-experimental research (Quasi Experiment Research) in which the researcher an experiment according to a two-group research plan with pre-

and post-experiment test. Students using Including students Mathayomsuksa 1 students at Benchamarachuthit Chanthaburi School Province Semester 2 Academic Year 2023, Using a simple random sampling method of mass random sampling, 2 classrooms an experimental group of 41 students and a control group of 43 students. The tools used to collect research data consisted of 1) a teaching set for the Computational Science subject. Regarding programming with Scratch using the creativity-based learning (CBL) 2) creative based learning (CBL) 4 plans 3) learning achievement measures Regarding programming with Scratch, the measurement is multiple choice, 4 options, 40 questions, used for pre- and post-testing 4) satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test for Independent

The results of the research found that 1) the quality of the development of creative based teaching (CBL) in the computational science in about creating programs with scratch the efficiency of the process to the efficiency of the results (E1/E2) is equal to 80.73/81.54, which is higher than the specified criteria of 75/75 2). The effectiveness index of the teaching package means that students have increased knowledge 0.6807 or equivalent to 68.07 percent 3) Summary of academic achievement comparison results that uses creativity based learning (CBL) with the normal learning There are differences in academic achievement after studying were statistically significantly different at 0.01***. 4) Summary of the results of comparison student satisfaction on learning using creativity-based learning (CBL) had the overall satisfaction evaluation with the highest average level ($\bar{x}$ = 4.77, S.D. 0.38), which was higher than normal learning statistically significantly different at 0.01***.

Keywords: Instructional Package; Learning Achievement; Creativity Based Learning (CBL)

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดว่าเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 1) จากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระเทคโนโลยีถูกย้ายจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มาเป็นสาระที่ 4 เทคโนโลยีในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐาน ชื่อวิชาวิทยาการคำนวณ ทั้งยังปรับเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความเข้มข้นขึ้น โดยเน้นทางด้านเทคโนโลยีและการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์มากขึ้น

ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถนำความรู้นี้ไปใช้ในการดำรงชีวิตหรือศึกษาต่อในวิชาชีพที่ต้องใช้วิทยาศาสตร์ได้ โดยจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละสาระในแต่ละระดับชั้นให้มีการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

ทั้งนี้ การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทางสมอง ที่อาศัยการเชื่อมโยงความรู้ หลักการเพื่อบรรลุเป้าหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ กระบวนการแก้ปัญหาจะเริ่มทำงาน โดยข้อมูลในหน่วยความจำจะถูกนำมาใช้ เพื่อประเมินข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและรักษาการเข้าถึงระหว่างกระบวนการแก้ปัญหา แต่เนื่องจากการทำงานของหน่วยความจำมีความจุที่จำกัด ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าข้อมูลในปัญหานั้นอาจเกินขีดจำกัด และไปขัดขวางความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหามักถูกประมวลผลภายนอกหรือในหน่วยความจำระยะสั้น (เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์) เพื่อเพิ่มพื้นที่ว่างในหน่วยความจำสำหรับการทำงานอื่นนอกจากนี้ สำหรับทักษะบางอย่างในการแก้ปัญหาที่ได้รับการฝึกฝนจนเป็นอัตโนมัติ ก็สามารถลดการใช้พื้นที่ในหน่วยความจำได้เช่นกัน ซึ่งนอกจากจะอาศัยความจำระยะสั้นในการแก้ปัญหาแล้วยังต้องอาศัยการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ที่ถูกจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว ซึ่งปัจจัยสำคัญในการดึงข้อมูลนี้คือรูปแบบและกลวิธีในการจัดเก็บการที่บุคคลจะดึงข้อมูลจากหน่วยความจำนั้น ข้อมูลที่ต้องการเข้าถึงจำเป็นต้องอยู่ในหน่วยความจำเริ่มต้นและถูกจัดในลักษณะที่เหมาะสม

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) หรือ CPS ถูกพัฒนาขึ้นโดย อเล็กซ์เอฟ ออสบอร์น (Alex F. Osborn) เป็นกระบวนการที่ทำนายในการเอาชนะความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหาโดยใช้เครื่องมือของความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา ทำให้ได้ความคิดที่แตกต่าง หลากหลาย และมีศักยภาพในการแก้ปัญหา ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการพิจารณาลักษณะของปัญหา บริบท บุคคลที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการฝึกความคิดที่สำคัญ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัววิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหาหาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ประกอบด้วยกระบวนการแก้ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ กระบวนการดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้สอนที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning : CBL) เป็นหนึ่งในวิธีของการจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ โครงสร้างหลักของรูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ออกแบบตามทฤษฎีด้านการวัดความคิดสร้างสรรค์ของศาสตราจารย์ อี. พอล ทอร์เรนซ์ (E. Paul Torrance) แนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบความคิดแนวขนานของเอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono) และพัฒนามาจากกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ซึ่งเป็นแนวทางการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งได้ผลดีในหลายประเทศ และทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์นา มาสร้างรูปแบบการเรียนแบบใหม่ ซึ่งเป็นการเรียนแบบ Active Learning คือการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนตื่นตัวในการค้นคว้า แทนที่จะรอรับการบรรยายแบบเดิม นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมีเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิดขั้นที่ 4 นำเสนอผลงานและขั้นที่ 5 ประเมินผล (Torrance, 1962) จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนะ (Perspectives) กระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (Tradition Paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่ให้โลกของนักเรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นการพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิดทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก เคารพตนเองนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความคิดยืดหยุ่น การมุ่งมั่นตนเอง

และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และเหนืออื่นใดคือ ความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (วิริยะ ฤชชัยพานิชย์, 2558 : 23 - 37)

โปรแกรม Scratch เป็นโปรแกรมโอเพนซอร์ส (Open source software) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ออกแบบมาเพื่อใช้กับเด็กหรือผู้เริ่มต้นศึกษาการเขียนโปรแกรม โดยเป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย เพียงแค่ลากบล็อกคำสั่งมาวางต่อกันเป็นลำดับในพื้นที่เขียนโปรแกรม ก็จะสามารถสร้างงานตัวละครหรือฉากหลังได้แล้ว ซึ่งโปรแกรมนี้นี้สามารถเขียนโปรแกรมแบบออนไลน์ได้ หรือดาวน์โหลดโปรแกรมมาติดตั้งที่เครื่องคอมพิวเตอร์แล้วใช้งานแบบออฟไลน์ก็ได้ นอกจากนี้ภายในเว็บไซต์ ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับชุดคำสั่ง และตัวอย่างโปรแกรม อีกทั้งยังมีแหล่งชุมชนให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกัน โดยสามารถเผยแพร่ผลงานของตนหรือนำโปรแกรมของผู้อื่นมาปรับแก้ไขได้ ผู้เรียนสามารถใช้โปรแกรม Scratch เพื่อสร้างชิ้นงานได้อย่างง่าย เช่น นิทานที่สามารถโต้ตอบกับผู้อ่านได้ ภาพเคลื่อนไหว เกมดนตรี และ ศิลปะ และเมื่อสร้างเป็นชิ้นงานเสร็จแล้ว สามารถนำชิ้นงานที่สร้างสรรค์นี้แสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นบนเว็บไซต์ได้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการและแนวคิดการเขียนโปรแกรมไปพร้อมๆ กับการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล และเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 90)

ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมการศึกษา และเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ การสร้างชุดการสอนจะใช้วิธีระบบเป็นหลักสำคัญด้วยจึงทำให้มั่นใจได้ว่าการพัฒนาชุดการสอนจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอน (บุญเกื้อ ครอบหาเวช, 2543 : 91) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ชุดการสอนเป็นสื่อการสอนทางการศึกษา ที่จะช่วยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากชุดการสอนเป็นสื่อที่มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การพัฒนาชุดการสอนเป็นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการแก้ปัญหาที่ต้องสร้างให้เกิดกับนักเรียน เพื่อสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาอื่นในอนาคตได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและต้องการพัฒนาชุดการสอนให้มีความสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของนักเรียนให้มากที่สุด รวมทั้งเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และได้พัฒนาชุดการสอน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้สถานการณ์ลักษณะต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของผู้เรียน รวมทั้งนำข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้หลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา เพื่อ

พัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เกิดการค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อให้ได้เกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความหลากหลาย น่าสนใจ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ และไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการอยากเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด การค้นคว้าหาความรู้ ส่งผลต่อการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนให้สูงขึ้น และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตเพื่อพัฒนาตนเอง

ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการสอนและนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เรื่อง การโปรแกรมด้วย Scratch มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ เพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในวิชามากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากเดิม จึงเกิดข้อสงสัยว่าการที่พัฒนาชุดการสอนโดยใช้การจัดการแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้จริงหรือไม่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 นับตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2566 จนถึง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง จำนวนห้องเรียน 5 ห้อง จำนวนนักเรียน

209 คน และจัดแบบคละกันทั้งนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อนทุกห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 2 ห้องเรียน จาก 5 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1) ได้นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 41 คน ได้มาจากการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นห้องทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

กลุ่มตัวอย่างที่ 2) ได้นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 43 คน ได้มาจากการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นห้องควบคุม โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ชุดการสอน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้สาระเทคโนโลยี(วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

3.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ โดยดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (ICO) ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยาก ระหว่าง 0.50 – 0.70 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.60 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (KR20) เท่ากับ 0.75

3.2.4 แบบประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีลักษณะแบบประเมินเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท อ่างโน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:103) จำนวน 15 ข้อ เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

ค่าคะแนน 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าคะแนน 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ค่าคะแนน 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากการหาความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และจากการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเพื่อทำการทดลองตามแผนที่กำหนดไว้

3.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตัวเอง

- ดำเนินการนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีประสิทธิภาพให้กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นห้องทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ทำเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

- ดำเนินการวิจัยตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและความสอดคล้องด้านเนื้อหาจำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง และประเมินผลระหว่างเรียน

- เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพให้กลุ่มตัวอย่างทำเป็นแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง

- ดำเนินการให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ

- ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน, คะแนนระหว่างเรียนและคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน และเก็บรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจ ของกลุ่มทดลองกลุ่มควบคุม เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สูตร E1/E2 กำหนดเกณฑ์ 75/75

3.4.2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สูตรคำนวณค่า E.I.

3.4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติ t test แบบ Independent Samples

3.4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t test แบบ Independent Samples

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch มีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.73/81.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch

หัวข้อ	จำนวน n	คะแนน เต็ม	$\bar{x}$	$S.D.$	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน (E1)	41	30	24.22	1.26	80.73
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หลังเรียน (E2)	41	30	24.46	2.71	81.54
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้		E1 / E2	80.73 / 81.54		

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch จากห้องทดลอง จำนวนนักเรียน 41 คน มีผลการประเมินเฉลี่ยระหว่างเรียน (E1) และหลังเรียน (E2) มีค่าเท่ากับ 80.73/81.54 ซึ่งมีผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) หมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.68 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.07

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอน

จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (ก่อนเรียน)		ผลรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (หลังเรียน)		$E.I.$
		รวมคะแนน	ร้อยละ	รวมคะแนน	ร้อยละ	
41	30	519	42.20	1003	81.54	0.6807

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) หมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.68 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.07

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (1) สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ปรากฏว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 12.66) หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 24.46) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01** เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (2) สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติ ปรากฏว่า โดยก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 12.93) หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 19.67) สรุปผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนที่สูงกว่าวิธีการเรียนรู้แบบปกติ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน <i>n</i>	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	t-test	Sig.
กลุ่มทดลอง	41	30	24.46	2.71	6.58	0.00**
กลุ่มควบคุม	43	30	19.67	3.88		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ (1) สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.77, S.D. = 0.38) (2) สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.42, S.D. = 0.99) (3) สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่

มีต่อการเรียนจากภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.38) ซึ่งสูงกว่า วิธีการเรียนรู้แบบปกติเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับวิธีการเรียนรู้แบบปกติ

รายการประเมิน ความพึงพอใจ	ชุดการสอนที่ใช้วิธีการเรียนรู้ แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)			การเรียนรู้แบบปกติ		
	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ
1. ด้านเนื้อหา	4.64	0.48	มากที่สุด	3.51	1.01	ปานกลาง
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.36	มากที่สุด	3.44	0.91	ปานกลาง
3. ด้านสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.95	0.22	มากที่สุด	3.38	1.01	ปานกลาง
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.65	0.47	มากที่สุด	3.34	1.02	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	4.77	0.38	มากที่สุด	3.42	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนจากภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.38) ซึ่งสูงกว่า วิธีการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับวิธีการเรียนรู้แบบปกติ

รายการประเมิน ความพึงพอใจ	รูปแบบการสอน	$\bar{X}$	S. D.	t-test	Sig.
1. ด้านเนื้อหา	การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)	4.64	0.48	29.16	0.00**

รายการประเมิน ความพึงพอใจ	รูปแบบการสอน	$\bar{x}$	<i>S. D.</i>	t-test	Sig.
	การเรียนรู้แบบปกติ	3.51	1.01		
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)	4.84	0.36	25.41	0.00**
	การเรียนรู้แบบปกติ	3.44	0.91		
3. ด้านสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)	4.95	0.22	22.07	0.00**
	การเรียนรู้แบบปกติ	3.38	1.01		
4. ด้านการวัดและประเมินผล	การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)	4.65	0.47	26.76	0.00**
	การเรียนรู้แบบปกติ	3.34	1.02		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนจากภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, *S.D.* = 0.38) ซึ่งสูงกว่า วิธีการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch มีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.73/81.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศกร ลอยล่อง (2564) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา ศิลาโน้อย (2558 : 141 - 148) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนร้อยละ 83.33 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50

2. ดัชนีประสิทธิผลของชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6807 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.07 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิรยา นามวงษ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ ประกอบชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการสอนนี้มีชื่อเรียกว่า “PACE MODEL” มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.74/81.36 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6925 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรศักดิ์ มีสวัสดิ์ และเจริญวิญญ์ สมพงษ์ธรรม (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้การเรียนการสอนตามแนวคิด STEM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองเม็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 2) ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้การเรียนการสอน ตามแนวคิด STEM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 $EI = 55.34$

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (1) สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ปรากฏว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 12.66$) หลังเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 24.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01** เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิรยา นามวงษ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ ประกอบชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 2. นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) กับการเรียนรู้แบบปกติ (1) สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้

แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.38) (2) สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.99) (3) สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนจากภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.38) ซึ่งสูงกว่า วิธีการเรียนรู้แบบปกติเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01** ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ภูทอง และนันทน์ เรืองฤทธิ์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนสำหรับครูโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนพัฒนาทำเงิน ผลการวิจัยพบว่า 3) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดการสอนสำหรับครูโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องโครงสร้างและหน้าที่ของพืช อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.59)

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วย ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการศึกษาการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจ ทดลองทำแบบฝึกก่อนล่วงหน้า และควรให้ผู้เรียนอ่านทำความเข้าใจ ปฏิบัติตามทุกขั้นตอน และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.2 ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อผู้เรียนทำได้ดี ครูผู้สอนควรชมเชยเพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้เรียน และถ้าผู้เรียนเกิดข้อผิดพลาด ครูผู้สอนควรชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้แก้ไขทันที รวมทั้งครูผู้สอนควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน เช่น การตรงต่อเวลา ความมุ่งมั่นในการทำงานและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจาก Google Classroom เป็นต้น

6.2.2 ควรมีการใช้สื่อสร้างเกมส์และกิจกรรมที่หลากหลาย ภายในคาบการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

การพัฒนาชุดการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการสร้างโปรแกรมด้วย Scratch โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เป็นหนึ่งรูปแบบการสอนแบบ Active Learning ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครบทุกด้าน ซึ่งเป็นแนวทางการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนตื่นตัวในการค้นคว้า แทนที่จะรอรับการบรรยายแบบเดิม นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมีเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิดขั้นที่ 4 นำเสนอผลงานและขั้นที่ 5 ประเมินผล จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการสอน 8 ข้อ 1. สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ Inspiration 2. เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะและนามาสร้างเป็นความรู้ Self-Study 3. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง Individual problem solving 4. ใช้เกมให้มีส่วนในการเรียนรู้ในห้องเรียน Game-based learning. 5. แบ่งกลุ่มทำโครงการ team project 6. ให้นำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการต่างๆ creative presentation 7. ใช้การวัดผลที่เป็นการวัดผลด้านต่าง ๆ ออกมาตามเป้าหมายที่ได้ออกแบบไว้ 8. Informal assessments and multidimensional assessment Tools สรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสอน 8 ข้อ ของวิธีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

8. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ติรยา นามวงษ์. (2564). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ ประกอบชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. รายงานการวิจัย. โรงเรียนบ้านดินจี่ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2543). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา :รายการสื่อสารสนเทศ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ SR printing, หน้า 91
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปาริฉัตร ภูทอง และน้ำมนต์ เรืองฤทธิ์. (2559). **การพัฒนาชุดการสอนสำหรับครูโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนพัฒนาทำจัน**. วารสารวิชาการ ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน – ธันวาคม 2559, หน้า 573 – 587.
- พงศกร ลอยล่อง. (2564). **การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเคลื่อนที่และแรง ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)**. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2564, หน้า 109 – 117.
- ลัดดา คิลาน้อย. (2558). **การวิจัยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา**. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 38 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2558, หน้า 141 - 148.
- วชิรศักดิ์ มีสวัสดิ์ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2563). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้การเรียนรู้การสอนตามแนวคิด STEM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองเม็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3**. วารสารมหาจุฬาลงกรณ์ปริทรรศน์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564, หน้า 16 - 22.

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL). วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2558, หน้า 23 - 37.

Torrance, E.P.(1962). **Guiding Creative Talent**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.
Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1037/13134-000>, Accessed on January 21st, 2023

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน

Effective Academic Management Model for Mahamakut Buddhist

University Isan Campus

ขวัญใจ แก้วแสง¹, พระครูธรรมมาภิสมัย (สมัย หาสุข)², ก้องพิพัฒน์ กองคำ³Khwanjai Kaewsaeng¹, Phrakhrudhammabhisamai(Samai Hasook)², KongpipatKongkham³

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email: Ok9khwang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กลุ่มเป้าหมายเป็น เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และผู้บริหาร จำนวน 78 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$) 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัย พันธกิจ วัตถุประสงค์ และ วิถีแห่งการพัฒนา 2.2) กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 2.3) ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณภาพบัณฑิต และ ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และรายด้านโดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือด้านความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.28$)

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; งานวิชาการ; ประสิทธิภาพ

Received:06/12/2566, **Revised:**25/03/2567, **Accpeted:**26/03/2567

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study current conditions and factors affecting academic administration with effectiveness for Mahamakut Buddhist University Isan Campus; 2) to create an effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus; and 3) to evaluate an effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus. The data were collected from staff, lecturers, and administrators of the Mahamakut Buddhist University Isan Campus, totaling 78 people. Nine informants were selected for interviews, and nine experts evaluated the effective academic management model. The reliability value (Alpha Coefficient) was equal to 0.971. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation (r), multiple regression analysis (MR and descriptive analysis.

The results of the research were: 1) Overall, current conditions and factors affecting academic administration's effectiveness were at a high level ($\bar{X} = 3.89$). While considering each aspect, all aspects were at a high level, namely aspects of measurement and educational evaluation ($\bar{X} = 3.98$), curriculum and curriculum development ($\bar{X} = 3.91$), organizing learning activities (= 3.90), and media and learning innovations ($\bar{X} = 3.78$). 2) The effective academic management model consisted of 2.1) inputs, namely policies, mission statements, objectives and strategies , 2.2) processes, which had a driving mechanism consisting of PDCA quality control circuits and teamwork, and 2.3) productivity, which consisted of 3 components, namely learner characteristics according to the Qualifications Framework, quality of graduate, and satisfaction with the academic administration system. 3) The evaluation results of the effective academic management model for Mahamakut Buddhist University Isan Campus, overall, were at a high level ($\bar{X} = 4.25$).

While considering each aspect, the aspect with the highest opinion was correctness, followed by suitability and utilization ($\bar{X} = 4.40$). The aspect with the lowest opinion was the aspect of possibility ($\bar{X} = 4.28$).

Keywords: Administration model; Academic Administration; Effective

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะเดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาชีพศึกษาทั่วไปการจัดการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็นคน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) ดังนั้นจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการคือ 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนคือ ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญของงานทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้ เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม 3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยที่ช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้นมีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน (ประทีป เมธาคุณวุฒิ, 2545) กล่าวโดยทั่วไปการอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมีบทบาท และความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เนื่องจาก เป็นการศึกษาในระดับที่สอนให้คนเรารู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “สอนความเป็นมนุษย์” ให้มีสติปัญญาและ รอบรู้เพียงพอที่จะนำปัญหาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตนต้องเผชิญตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยสร้างองค์ความรู้ ใหม่จากการวิจัยและให้บริการสังคมทั้งในและระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีบทบาทสำคัญในการธำรง รักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีบทบาทในการนำเสนอการประชุมสัมมนาเพื่อการอภิปรายหรือถกแถลงปัญหาวาระต่างๆ ของประเทศชาติหลากหลายสาขา การจัดการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็น

หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาใช้กลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารงานวิชาการ และวิจัยทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ รวมถึงการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมสมัยใหม่ ทั้งนี้กล่าวได้ว่าผู้บริหารสถาบันนั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษา และความสำเร็จของบัณฑิตทุกระดับเป็นอย่างสูง (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ, 2559: 51-63) อีกทั้งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด จะพิจารณามาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษา ได้จากผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา บุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาทั้ง ทางตรงและทางอ้อม สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะนำนโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติ หรือ อื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมของรายวิชา 4) ด้านการพัฒนาคุณภาพวิชาการ 5) ด้านการนิเทศ 6) ด้านการพัฒนาอาจารย์ 7) ด้านการให้บริการวิชาการ และ 8) ด้านการวัดผลประเมินผล (รัตน์ชนก พรหมณศิริและคณะ, 2559: 106-116)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่มีส่วนในการรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิต โดยมี ปณิธาน (Aspiration) ว่า มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนากระบวนการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ไขปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มีวิสัยทัศน์ คือ เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีความประพฤติดี ดำรงชีพในสังคมด้วยพรหมวิหารธรรม เป็นแหล่งรวมของความรู้และผู้เชี่ยวชาญวิชาการพระพุทธศาสนาที่สามารถชี้นำสังคม และยุติข้อขัดแย้งด้านวิชาการพระพุทธศาสนาได้ เป็นสถาบันที่มีระบบบริหารและจัดการได้มาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์ (Objectives) 1) ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ 2) ผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี คือ คิดดี พูดดี และทำดี ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา 3) บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่สังคมให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นประจักษ์ชัดเจนต่อสังคมไทยและสังคมโลก 4) ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งทางสังคมศาสตร์ และมีคุณภาพทั้งด้านความรู้และความประพฤติ 5) ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการพระพุทธศาสนาเถรวาท (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน, 2564) จากผลการประเมินการประกันคุณภาพศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ประจำปี 2565 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านการบริหารการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ไว้โดยสรุป

การผลิตบัณฑิต ได้สร้างความร่วมมือการพัฒนาและบริหารหลักสูตรระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาครัฐและเอกชน การปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อรักษามาตรฐานวิชาการ

และวิชาชีพทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้ยังได้วางแผนสนับสนุนอาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น

การพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นทุนวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ พัฒนาสมรรถนะอาจารย์และนักวิจัย มีระบบกลไกการคุ้มครองสิทธิของประโยชน์ในการบริหารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

การบริหารวิชาการแก่สังคม สร้างระบบกลไก และหลักเกณฑ์การให้บริการวิชาการแก่สังคม การบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและต่อยอดการเรียนรู้ พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเผยแพร่หรือการบริหารวิชาการต่อสาธารณชนรูปแบบสื่อออนไลน์ รวบรวมกิจกรรมหรือบทความวิชาการ จัดเป็นหมวดหมู่และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย

กิจกรรมพัฒนานักศึกษา การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พัฒนาสู่มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ การผลิตบัณฑิตและการวิจัย เรียนรู้ ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี และนำทักษะความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการปฏิบัติจริง สร้างเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครอบคลุมการเรียนการสอน การวิจัย การบริหารจัดการ ระบบบริหาร การศึกษา สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ดังนั้น เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ทั้ง 3 ปีซ้อนหลัง มาสังเคราะห์เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ประเด็นสำคัญคือ 1) หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาการเรียนการสอน 3) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับข้อคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548) ได้กล่าวว่า การบริหารงานของสถาบันการศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารการสอน การบริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนคือการอบรมสั่งสอนคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้วให้เป็นคนดีของสังคม ในปัจจุบันมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของการผลิตบัณฑิตนั่นเอง 2) การบริหารการวิจัย การบริหารเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้คือการวิจัยหรือการค้นคว้าบุกเบิก และแสวงหาความรู้ใหม่นั้นเอง และ 3) การบริหารงานบริการวิชาการ การบริหารเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์ กับบทบาททางสังคมของสถาบันอุดมศึกษา โดยเหตุที่สถาบัน อุดมศึกษามีวิทยาการ และวิทยาการพร้อมข้อมูลจึงจำเป็นที่สังคม จะต้องใช้ประโยชน์ให้เต็มที่

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เนื่องจากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาสภาพของปัญหา รูปแบบ แนวทางในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน ศึกษาวิธีการหรือรูปแบบการเพื่อจัดการและการบริหารงานวิชาการในขอบข่าย ด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลทางการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน การบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน” เป็นการวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิทยาการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการศึกษาและเก็บข้อมูลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สายบริการ เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และผู้บริหาร ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 (พ.ศ. 2564) รวมเป็นจำนวน 78 รูป/คน โดยใช้แบบสอบถามที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 นี้ นำข้อมูลมาเป็นแนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบและแนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เก็บรวบรวมข้อมูลจาก จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสารตามแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ เอกสาร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมเป็นจำนวน 9 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ดำเนินการยกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้ผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 นำมาเป็นประเด็น โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน และตรวจสอบรูปแบบที่ยกร่างและแก้ไขร่างรูปแบบดังกล่าวให้มีคุณภาพ โดยการประชุมสัมมนาถึงผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 9 รูป/คน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน โดยการประเมิน ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย 1 ปัจจัยนำเข้า 2 กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจร ควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 3. ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 2 คุณภาพ บัณฑิต และ 3. ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ

4. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากเป็นชาย 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 เป็นหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ตำแหน่ง อาจารย์ และผู้บริหาร 62 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 สายบริการ และเจ้าหน้าที่ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระดับการศึกษา ปริญญาโท 36 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 ปริญญาเอก 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และปริญญาตรี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

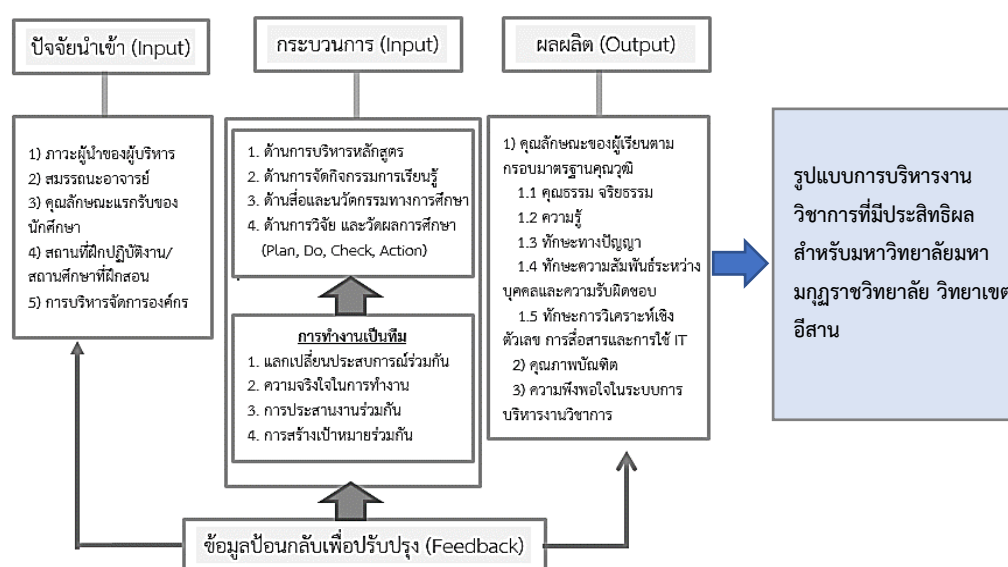
2. สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.78$)

3. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่า ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กันทางลบ อยู่ในระดับปานกลาง ($r = -.529$, sig < .01) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .517$, sig < .01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน พบว่า มีตัวแปรตำแหน่ง และระดับการศึกษาร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .000$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 สามารถอธิบายการผันแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน ได้ร้อยละ 35.60% ($R^2 = .356$) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 3.971 + -.142X_1 + .078X_2$$

4. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน ประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำเข้า 2. กระบวนการ ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อนประกอบด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม และ 3. ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 2) คุณภาพบัณฑิต และ 3) ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ มีรูปแบบ ดังนี้

5. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.28$) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.20$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.11$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัทยวิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

ด้านการวัดผล และประเมินผลทางการศึกษา รองลงมาคือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก หลักสูตรมีความสมบูรณ์ และความชัดเจนของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในเอกสาร คู่มือ การเขียนหลักสูตร การแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร มีการเตรียมเอกสารประกอบการสอน และสื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีสื่อ นวัตกรรมการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น เห็นคุณค่าของแนวทางในการปฏิบัติที่ ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์กร ชัยวงศ์ และคณะ (2564: 1383-1395) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรวม มี การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ ของคณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรได้รับการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้าน กระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการ คณะ พยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย 2.1 ปัจจัยนำเข้า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระดับคณะ (2) สมรรถนะอาจารย์ (3) คุณลักษณะแรกรับของนักศึกษา (4) ทรัพยากรทางการศึกษา/ แหล่งฝึกปฏิบัติงาน และ (5) การบริหารจัดการองค์กร 2.2 ด้านกระบวนการ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การบริหารหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีกลไกขับเคลื่อน ประกอบด้วย วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA และการทำงานเป็นทีม 2.3 ผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิ (2) คุณภาพบัณฑิต และ (3) ความพึงพอใจในระบบการบริหารงานวิชาการ 3) ผลการ ประเมินรูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการ บริหารงานวิชาการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก($\bar{X} = 4.32$) สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหา พงษ์ธวัช รตนวชิโร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการของพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ การสอน

5.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัย มหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 4.40$) โดยด้านที่มีความ คิดเห็นสูงสุด คือด้านความถูกต้อง รองลงมาคือด้านความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความเป็นไปได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ขั้นตอนที่ใช้ในการบริหารงาน วิชาการในแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสม รูปแบบการบริหารงานวิชาการมีความเหมาะสมสอดคล้อง

กับเป้าหมายเพื่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธีรเพชร ธีรเวที (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นรูปแบบการบริหารในลักษณะการ ผสมผสานระหว่างรูปแบบเป็นทางการ และรูปแบบเพื่อนร่วมงาน โดยพบว่าองค์ประกอบ ด้านการ วางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็น รูปแบบเป็นทางการ เพราะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดสื่อการเรียนรู้ เป็นรูปแบบเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากในการบริหาร นั้นจะต้องมีการขอความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานภายนอก ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านต่าง เห็นพ้องกันว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้คือรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบเป็น ทางการและรูปแบบเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับ นริศ แก้วสีนวลและคณะ (2557: 130-147) ได้ ศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ พบว่า มี 5 องค์ประกอบคือ 1) ภาวะผู้นำ ทางวิชาการ ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกโดยการเป็นผู้นำทางวิชาการและดำเนินการบริหาร วิชาการจนประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง มีองค์ประกอบด้วย คือ (1) การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ ชัดเจน (2) มีความรู้ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ (3) มีทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการ (4) มีการ สื่อสารเชื่อมโยงวิสัยทัศน์เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ (5) การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (6) ให้ความสำคัญกับนิเทศและประเมินการสอน และ (7) การพัฒนา บุคลากรและทีมงาน 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ดำเนินการตามกระบวนการมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบย่อย คือ การมีส่วนร่วมในการเตรียมการ กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และแผนงาน การศึกษา มีส่วนร่วมดำเนินการและการประเมินผล 3) การพัฒนาทีมงานวิชาการ การบริการวิชาการ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาทีมงานวิชาการ มีองค์ประกอบด้วย คือ การรับรู้และด้านปัญหา การดำเนินงานด้านวิชาการ วางแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการและการทำแผนไปปฏิบัติ และการ ประเมินผลลัพธ์ของทีมงาน 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ 5) ภารกิจและ ขอบข่ายการบริหารวิชาการ มีการบริหารงานวิชาการตามภารกิจและขอบข่าย มีการดำเนินการ ทางด้าน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและแหล่ง เรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาครูการวิจัยเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ดังนี้

6.1.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทุกวิทยาเขต

6.1.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในแต่ละวิทยาเขต โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

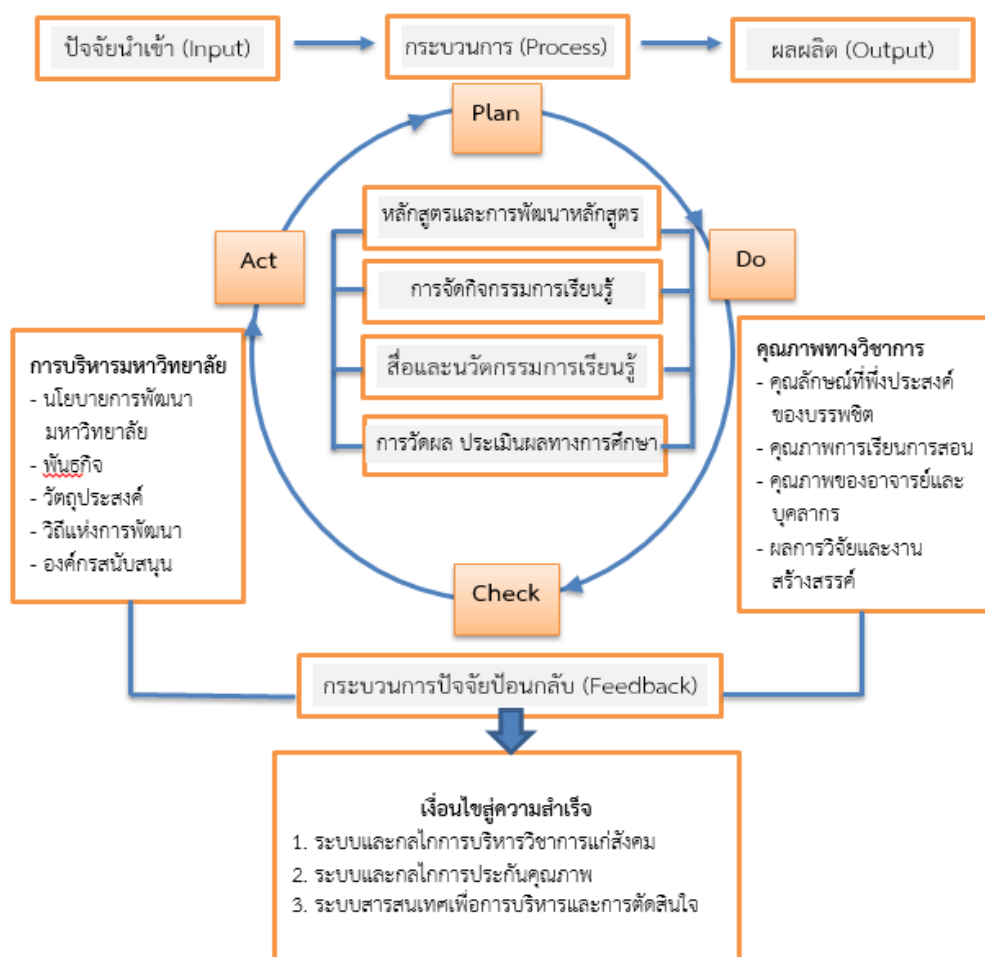
6.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตอื่น ๆ

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา มุ่งเน้น “การสอนความเป็นมนุษย์” เน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาการดำเนินชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม และแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรม ดังนั้นการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงมีความเหมือนกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเชิงนโยบายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจึงได้กำหนดแก่นแห่งการพัฒนา (Key Strategies Area) 5 ด้าน คือ ปรัชญา ประยุทธ์ ปฏิบัติ ปฏิบัติ และปฏิรูป โดยกำหนดวิธีแห่งการพัฒนา คือ 1) สืบสาน ส่งต่อ ต่อยอด 2) ผสานสร้างสรรค์ อย่างลึกซึ้ง 3) ค้นหา “ตน” เติม “คน” เสริมสร้าง “สังคม” 4) พ้นพญ ะเยียวานำพากลับสู่ความสว่าง สงบ และ 5) พลิก เปลี่ยน ปรับ รับการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบวงจรคุณภาพของเดมมิง (Demming's Quality Cycle : PDCA) เพื่อให้ได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถึงพร้อมด้วยวิชาการ (Knowledge) และจรรยาบรรณ (Morality) การทำงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) และพร้อมที่จะเรียนรู้ (Learning Person) และการบริหารงานวิชาการจะให้เกิดประสิทธิผลได้จะต้องมีระบบสนับสนุน 3 ระบบ คือ ระบบและกลไกการบริหารทางวิชาการแก่สังคม ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมากำหนดเป็นกระบวนการซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล สำหรับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน รูปแบบที่ศึกษา

เป็นรูปแบบเชิงระบบ (System Model) ประกอบด้วยปัจจัยสนับสนุน (Input) กระบวนการบริหาร วิชาการ (Process) และผลผลิตที่ได้รับ (Output) โดยกระบวนการบริหารงานวิชาการใช้วงจรคุณภาพ ของ Deming (Deming's Quality Control - PDCA) ในการพัฒนาการบริการงานวิชาการ แสดงดัง แผนภาพ

8. บรรณานุกรม

- ณรงค์กร ชัยวงศ์, กระพั่น ศรีงาน และโกวิท วัชรินทรางกูร. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม, หน้า 1383-1395.
- นริศ แก้วสินวล. (2557). การบริหารวิชาการในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2557, หน้า 130-147.
- ประทีป เมธาคูณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : นิธิินแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ. (2559). **ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารสถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2557, หน้า 51-63.
- พระมหาธีรเพชร ธีรเวทิต. (2561). **การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญ**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม, หน้า 84-96.
- พระมหาพงษ์ธวัช รตนวชิโร. (2556). **การบริหารด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2548). **หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. (2564). **รายงานการประเมินตนเอง วิทยาเขตอีสาน ปีการศึกษา 2564**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วิทยาเขตอีสาน.
- รัตชนก พรหมณศิริ, และคณะ. (2559). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ**. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2559, หน้า 106-116.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

A Program to Strengthen Innovative Leadership of School
Administrators in The Digital Era Under Khonkaen Elementary
Educational Service Area Office 3

กิตติพิชญ์ คำแผ่นจิโรจน์¹, สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล²

Kittipitch Khampaenjiraroj¹, Supat Punpattanakul²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น

Sripatum University Khon kaen

Author for Correspondence: Email; kittipitchkj@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยัน/ความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 จำนวน 177 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.179$) ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.173$) การทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.138$) และสร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.121$) ตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบยืนยันโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต พบว่าความเหมาะสมและอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โปรแกรม; ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 20/01/2567, **Revised:**21/02/2567, **Accepted:** 22/02/2567

Abstract

The research aimed 1) study the current conditions desirable condition and the necessities of Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3, 2) create and verify the suitability of a Program to Strengthen Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3. The research is divided into three phases : Phase 1, study of current conditions; Desirable conditions and essential needs Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office Phase 2, create and verify the suitability of a Program to Strengthen Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3. And Phase 3, Assess the appropriateness and feasibility of a Program to Strengthen Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office. The population consisted of 177 school and The sample consisted of 121 school administrators from the Education Area Office, Khon Kaen District 3. The instrument used to collect data was the questionnaire, group discussion record form, and suitability assessment form. Statistics for data analysis include measures such as the mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and Priority Needs Index (PNI).

The results were as follows: 1. The results of the study the current conditions, desirable condition and the necessities of Innovative Leadership of School

Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3. The current conditions of digital innovative leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3 was generally considered to be at a high level ($\bar{X}$ = 4.32). The desirable condition was generally considered to be at a highest level ($\bar{X}$ = 4.84). And the necessities was digital vision (PNImodified = 0.179), digital creative thinking (PNImodified = 0.173), digital teamwork (PNImodified = 0.138) and creating a digital organizational environment (PNImodified = 0.121) respectively.

2. The results of create and verify the suitability of a Program to Strengthen Innovative Leadership of School Administrators in The Digital Era Under Khon kaen Elementary Educational Service Area Office 3 found that the program's suitability is at a high level.

Keywords: Program; Digital Innovative Leadership; School Administrators

1. บทนำ

ภาวะผู้นำนวัตกรรมยุคดิจิทัล (Digital Innovation) เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำสถานศึกษาหรือองค์กรสู่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและก้าวหน้าไปสู่สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ผู้นำนวัตกรรมยุคดิจิทัลควรเป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรมีความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีต่างๆ นอกจากนี้ ผู้นำนวัตกรรมยุคดิจิทัลควรสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์ในที่ทำงาน ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการทำงานที่เปิดกว้างและส่งเสริมให้เกิดการนวัตกรรม ควรเป็นผู้สื่อสารที่ดีเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในที่ทำงาน และสามารถแสดงคำแนะนำในการนำเสนอและส่งเสริมโครงการนวัตกรรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ดังนั้นภาวะผู้นำนวัตกรรมยุคดิจิทัลคือบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัลและการประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ มีทักษะในการวิเคราะห์สถานการณ์และการนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ พวกเขาสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในที่ทำงานและสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการทำงานเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นผู้สื่อสารที่ดีและสามารถแสดงคำแนะนำในการนำเสนอและส่งเสริมโครงการนวัตกรรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 มีการจัดการศึกษาโดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 177 โรงเรียน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งผลการประเมินผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหา

ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นในทุกปีการศึกษาจะใช้ข้อมูลทางสถิตินี้ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง โดยจัดทำเป็นแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (อภีรักษ์ บุปผาชื่น, 2563:205-216) ที่จะต้องบริหารจัดการทางด้านงานวิชาการโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลให้เหมาะสมกับยุคสมัยสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2565 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้การใช้เทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2566)

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำนวัตกรรมยุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาในระดับสากล และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญของความสำเร็จขององค์กร จึงได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการนำไปกำหนดเป็นโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สามารถปรับตัวก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่รวดเร็ว และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทยในระดับสากลเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนโมเดล ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะนักบริหารในอนาคต มีความสนใจถึงในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำนวัตกรรมของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่เน้นนวัตกรรมและความเป็นเลิศของผู้บริหารในโรงเรียน ซึ่งทำให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และเชิดชูนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมในปัจจุบันได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล 1) การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 จำนวน 177 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 121 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จำนวน 1 ฉบับ โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ซึ่งการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จากผู้บริหารที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากบุคคลที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 ท่าน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 1) นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) การตรวจสอบยืนยันโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีความเชี่ยวชาญด้านวิจัยและบริหารสถานศึกษา โดยวิธีการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม) จาก ขั้นตอนที่ 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 18 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
 2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง
 นวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต
 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับหรือมากกว่า 0.10 ถือว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนา โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยอาศัยแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมยุค ดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	D	I	PNi	ลำดับ
1. การมี วิสัยทัศน์ยุค ดิจิทัล	4.17	0.44	มาก	4.92	0.17	มากที่สุด	4.17	4.92	0.179	1
2. ความคิด สร้างสรรค์ยุค ดิจิทัล	4.16	0.46	มาก	4.88	0.21	มากที่สุด	4.16	4.88	0.173	2
3. การทำงาน เป็นทีมยุค ดิจิทัล	4.30	0.5	มาก	4.89	0.22	มากที่สุด	4.3	4.89	0.138	3
4. การสร้าง บรรยากาศ องค์กรยุคดิจิทัล	4.32	0.45	มาก	4.84	0.41	มากที่สุด	4.32	4.84	0.121	4
รวม	4.24	0.46	มาก	4.88	0.25	มากที่สุด				

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) ด้านการทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.30) และสร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.32)

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.92) ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88) การทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.89) และสร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84)

ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล (PNImodified = 0.179) ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล (PNImodified = 0.173) การทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล (PNImodified = 0.138) และสร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล (PNImodified = 0.121) ตามลำดับ

2. สร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่าประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วย 4 Module ประกอบด้วย Module 1 การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมยุคดิจิทัล Module 2 ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมยุคดิจิทัล Module 3 การทำงานเป็นทีมในนวัตกรรมยุคดิจิทัล และ Module 4 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมยุคดิจิทัล 4) วิธีการพัฒนา ประกอบไปด้วย วิธีการพัฒนา 70:20:10 เช่น 1. การศึกษาดด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน 5) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา และผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D.= 0.58) และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.= 0.49)

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ของ George (2012) Horth & Vehar (2012) Davidovich (2010) Wooi (2013) Roscorla (2010) Vlok (2012) และ ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2553) ประกอบด้วย จำนวน 4 องค์ประกอบ และได้ตัวบ่งชี้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. มีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2. ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล 3. การทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล 4. สร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.17$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.16$) ด้านการทำงานเป็นทีมดิจิทัล ($\bar{X} = 4.30$) และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรดิจิทัล ($\bar{X} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเริ่มมีการปรับตัวโดยการใช้นวัตกรรมเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ ศุภัญญา กิจ เกตุวิเศษกุล (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู สถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระศักดิ์ นามวงษ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.92$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.88$) ด้านการทำงานเป็นทีมดิจิทัล ($\bar{X} = 4.89$) และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรดิจิทัล ($\bar{X} = 4.84$) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำที่มีเชิงนวัตกรรมและความต้องการให้ผู้บริหารในสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่มีเชิงนวัตกรรมมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ จิระศักดิ์ นามวงษ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ รัตนพันธ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ดิจิทัล การ

ทำงานเป็นทีมดิจิทัล และสร้างบรรยากาศองค์กรดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องตั้งวิสัยทัศน์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์สร้างความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในทุกที่ทุกเวลา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นหรือการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมและธุรกิจ สร้างทีมที่มีสมาชิกที่มีทักษะและประสบการณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับการวิจัยของ สุธิดา สอนสืบ (2565) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การมีความคิดสร้างสรรค์และการมีวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพิชญ์ สรรพศรี (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม

4. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดจากหนังสือตำราของนักวิชาการและสังเคราะห์องค์ประกอบโปรแกรม แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรม จากหนังสือตำราของนักวิชาการและหน่วยงาน ดังนี้ Barr และ Keating (1990) Kanaya และ McMillan (2005) Charney and Conway (2005) Armstrong (2010) Mondy (2010) Dyer and others (2013) ได้องค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมและวิธีพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อใช้ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระประกอบไปด้วย 4 Module ประกอบด้วย Module 1 การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมยุคดิจิทัล Module 2 ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมยุคดิจิทัล Module 3 การทำงานเป็นทีมนวัตกรรมในยุคดิจิทัล และ Module 4 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมในยุคดิจิทัล 4) วิธีการพัฒนา ประกอบไปด้วย วิธีการพัฒนา 70:20:10 เช่น 1. การศึกษาด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน 5) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา

ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.49) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภิญญากิจ เกตุวิเศษกุล (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ และ 5) การประเมินผล โปรแกรม และขอขยายเนื้อหาแบ่งออก 5 Module ได้แก่ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3. ด้านบทบาทหน้าที่ 4. ด้านความคิดสร้างสรรค์ 5. ด้านการบริหารจัดการในองค์กร และ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตา สอนสืบ (2565) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล เนื้อหาสาระประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 การมีวิสัยทัศน์ Module 2 การมีความคิดสร้างสรรค์ Module 3 การสร้างบรรยากาศองค์การนวัตกรรม และ Module 4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

6.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด ให้ความสำคัญกับการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนที่สอดคล้องกับความต้องการและวิสัยทัศน์นวัตกรรมยุคดิจิทัล มีการจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารเกิดการสร้างนวัตกรรมภายในโรงเรียน ควรมีการจัดระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น (PNI) ที่มีความต้องการจำเป็นสูง

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาทำการสำรวจและประเมินความต้องการของชุมชนเพื่อปรับวิสัยทัศน์ให้เข้ากับความต้องการของผู้เข้าร่วม สร้างชุมชนที่สนับสนุนการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตรวจสอบการให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิค เช่น การให้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตรวจสอบว่าองค์กรมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาภาวะผู้นำ สนับสนุนโอกาสในการเชื่อมโยงกับชุมชนและภาคธุรกิจในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและพัฒนาที่ยั่งยืน

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรให้มีการวิจัยเพื่อตรวจสอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลอีกอย่างเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่อง เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยทั้งที่เป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลเพื่อให้การพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา

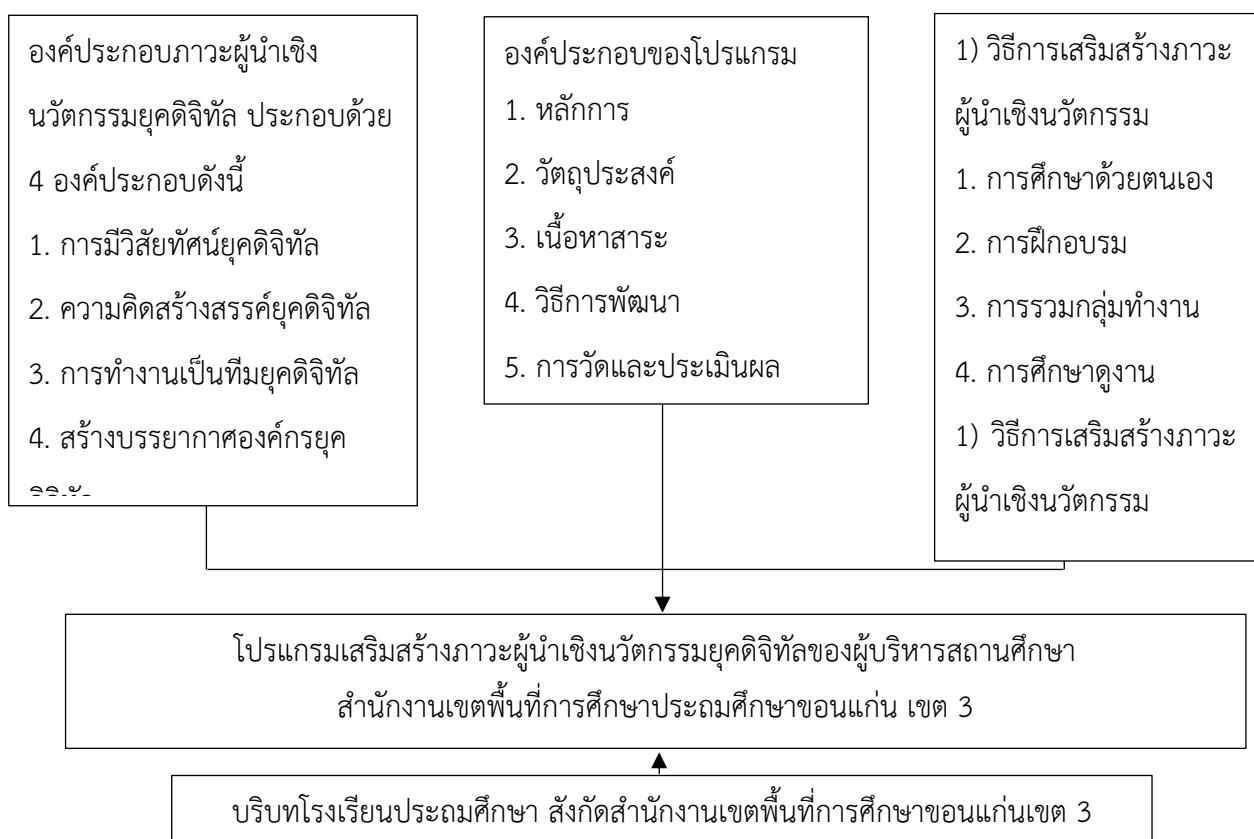
6.2.2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับอื่น เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

โปรแกรม เป็นกระบวนการดำเนินการเสริมสร้างเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเองของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการพัฒนา และการวัดและประเมินผล

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล เป็นคุณลักษณะของผู้นำที่มีความคิดริเริ่มและมีความกระฉับกระชวยในการกิจ และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ผู้นำต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และสร้างสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพ เข้าใจความสำคัญของการสร้างบทบาทและการเป็นผู้นำนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องมีการกำหนดโครงสร้าง การตัดสินใจ การสั่งการ สภาพแวดล้อม เครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน และการใช้อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนการคิดและการทดสอบในเชิงนวัตกรรม ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. มีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2. ความคิดสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล 3. การทำงานเป็นทีมยุคดิจิทัล 4. สร้างบรรยากาศองค์กรยุคดิจิทัล

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สามารถนำโปรแกรมไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไปได้ ตามแผนภาพสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยุคดิจิทัล

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กนกพิชญ์ สรรพศรี. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิระศักดิ์ นามวงษ์. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนมิถุนายน 2563, หน้า 338-352.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศุภลักษณ์ รัตนพันธ์. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศุภัญญา กิจ เกตุวิเศษกุล. (2563) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครู
สถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ. วารสารวิชาการธรรม
ทรรศน์, ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2563, หน้า 49-60.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. (2566). แผนปฏิบัติการสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่นเขต 3.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจิตา สอนสืบ. (2565). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค
ดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อภิรักษ์ บุปผาชื่น. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. วารสาร
นวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2563,
หน้า 205-216.

Armstrong, M. (2010). *Essential Human Resource Management Practice, a Guide to
People Management*. New Delhi: Kogan Page Ltd.

Barr, M.J. and Keating, A. (1990). *Introduction: Elements of Program Development.
Developer Effective Student Services Program*. San Francisco: Jossey-Bass.

Charney, D., & Conway, J. (2005). *Self-regulated learning: A research agenda*.
Educational Psychologist, 40(2), p. 83-96.

Davidovich, M. (2010). *Beyond School Improvement: The Journey to Innovative
Leadership*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

George, B. (2012). *Five traits of innovative leadership*. สืบค้นจาก
<https://bit.ly/2KaM1HO>, สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2566

Horth, D. M. and Vehar, J. (2012). *Becoming a leader who fosters innovation*. Baffles:
Guildford & King.

- Kanaya, T. and others. (2005). **Factors Influencing Outcomes From A Technology-Focused Professional Development Program**. *Journal of Research on Technology in Education*, 37(3), p. 313-329.
- Mondy, R.W. (2010). **Human Resource Management**. 11th ed. Upper Saddle River, NJ : Pearson Education.
- Roscorla, T. (2010). **The 7 Steps to Innovative Leadership**. สืบค้นจาก <http://www.convergemag.com/policy/The-7-Elements-of-Innovative-Leadership.html>, สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2566
- Vlok, A. (2012). **International Conference on Leadership, Technology and Innovation Management**. สืบค้นจาก www.sciencedirect.com, สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2566
- Wooi, S. C. (2013). **The moderating effect of long-term orientation on the timing and types of rewards**. *Managing Service Quality. An International Journal*, 23(3), p. 225- 244.

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

A Program to Enhance Technological Leadership of School

Administrators under Khon Kaen Elementary Education Service Area

Office 3

ณมนตรา คำแหงพล¹, สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล²

Namontra Khamhaengpol¹, Supat Panpattanakul²

มหาวิทยาลัยศรีประทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Sripatum University Khon Kaen Campus

Author for Correspondence: Email: namontratraining@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมฯ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 177 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .08-1.00 ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศด้านเทคโนโลยี จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ร่างโปรแกรมฯ ตอนที่ 2 ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group technique) กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร่างโปรแกรมฯ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบ

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 18 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) อยู่ในระดับมาก สภาพอันพึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.93) อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (PNI_{modified} = 0.123) ด้านการวัดและการประเมินผล (PNI_{modified} = 0.120) ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการดำเนินการ (PNI_{modified} = 0.100) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ (PNI_{modified} = 0.091) และด้านสังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม (PNI_{modified} = 0.076) ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ 1) ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ 2) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล 3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 4) การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล และ 5) ความรับผิดชอบและจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31) อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำโปรแกรมไปใช้ ความเหมาะสมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.12) อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40) อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โปรแกรม; ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 20/01/2567, Revised:22/02/2567, Accepted:23/02/2567

Abstract

The purposes of this research were; 1) to study the current conditions, desirable condition and the need assessment of a technological leadership of school administrators under Khon Kaen elementary education service area office 3, 2) to create and verify the suitability and possibility of a program to enhance technological leadership of school administrators under Khon Kaen elementary education service area office 3, and 3) to assess the suitability and feasibility of a program to enhance technological leadership of school administrators under Khon Kaen elementary education service area office 3. The research methodology consisted of three phases. The first phase consisted of two steps. The first step was to study the current conditions, desirable condition and the need assessment of a program. The data was collected by 121 school administrators and the research instrument is questionnaire. The second step was to study technological leadership development. The sample group was three school administrators specializing in technology. The second phase was to create and verify the suitability and possibility of a program. The sample group was seven experts. The research instruments were; 1) draft of a program, 2) focus group discussion form, and 3) the suitability and possibility assessment form. The third phase was to assess the suitability and feasibility of a program. The sample group was nine school administrators and nine head of academic department. The research instruments were; 1) a program, and 2) the suitability and feasibility assessment form. The statistical devices were as the mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The results were as follows;

1. The results of the current conditions, desirable condition and the need assessment of a technological leadership of school administrators under Khon kaen elementary education service area office 3 were conducted. The current conditions of a technological leadership of school administrators under Khon kaen elementary education service area office 3 was generally considered to be at a high level ($\bar{x} = 4.46$). The desirable condition was generally considered to be at a high level ($\bar{x} = 4.93$).

The overall need assessment were technology for learning management ($PNI_{modified} = 0.123$), testing and assessment ($PNI_{modified} = 0.120$), technology for learning management ($PNI_{modified} = 0.100$), visionary leadership ($PNI_{modified} = 0.091$), and responsible and ethical use of technology ($PNI_{modified} = 0.076$) respectively.

2. The result of creating a program to enhance technological leadership of school administrators under Khon Kaen elementary education service area office 3 consisted of 1) principles, 2) objectives, 3) content, consisted of 5 modules; 1) visionary leadership, 2) technology for educational administration in digital era, 3) technology for learning management to improve students' performance, 4) technology for testing and assessment, and 5) Responsible and ethical use of technology 4) Development Methods, and 5) Evaluation. The results of the suitability and possibility of a program was the program's suitability was at a high level means ($\bar{X} = 4.31$), and the program's possibility was at the high level means ($\bar{X} = 4.33$)

3. The result of the suitability and feasibility of a program was conducted by 18 participants, including school administrators and the head of academic department, including those from Quality Development Center No.10 in Dondoo-Nong Phai Lom, indicate that the program was at the high level of both the suitability means ($\bar{X} = 4.12$) and feasibility means ($\bar{X} = 4.40$)

Keywords: Program; Technological Leadership; School Administrators

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว เมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ของมนุษย์ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งและบริการ หรือในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารสามารถกระทำได้ง่ายและรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงถูกผลิตคิดค้นและนำมาใช้มากขึ้น มนุษย์มีการเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัดและกลายเป็นสังคมในยุคที่เรียกว่า “สังคมยุคดิจิทัล (Digital Era)” หรือสังคมโลกที่ไร้พรมแดน มีความรวดเร็วในการสื่อสาร และไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้ช่องว่างระหว่างบุคคลนั้นแคบลง และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถ จัดเก็บ เข้าถึง ใช้งาน พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2553)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ได้กำหนดว่า รัฐต้อง

ส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มี เงินสนับสนุน การผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และใน มาตรา 65 ให้มี การพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ฐานข้อมูล สารสนเทศ รวมถึงการใช้ข้อมูลในสังคมอินเทอร์เน็ต พัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการยกระดับขีดความสามารถและคุณภาพของบุคลากรให้สูงขึ้นนั้น ผู้ที่มี บทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการบริหารจัดการศึกษานั้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา (สุนันทา สมใจ, 2561: 350-363)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดแนวทางและยุทธการในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้ เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจในการลงทุนในเทคโนโลยีที่เหมาะสม การพัฒนาการ อบรมให้กับครูและบุคลากร และการให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน กระบวนการสอนและการเรียนรู้ เช่น การใช้แอปพลิเคชันและโปรแกรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาส ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและอยู่ในที่ที่สะดวกสบาย การนำเทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) และเสียงเสมือนจริง (Augmented Reality) มาใช้ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ สมจริงและน่าสนใจ ระบบการบันทึกและติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างอัตโนมัติเพื่อให้ครู และผู้ปกครองสามารถติดตามความก้าวหน้าและแสดงความสำเร็จในการเรียน การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีสำหรับศึกษานี้ถือเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารยุคใหม่ (เบญจา ภูริพงษ์, 2565)

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีความจำเป็นและมีความสำคัญมากขึ้นเนื่องจากการใช้เทคโนโลยี มี การขยายตัวอย่างกว้างขวาง และใกล้ชิดกับการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในส่วนของฝ่ายการ สอนและฝ่ายสนับสนุนมากขึ้น การทำให้ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการ เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างจริงจังนั้น ถือเป็นความแน่วแน่ มั่นคงต่อภารกิจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มี วิสัยทัศน์ที่กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีสำหรับการศึกษา มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในโอกาสต่าง ๆ นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้ อย่างเท่าเทียมกัน (นิคม นาคอ้าย, 2549)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 มุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ซึ่งผลการประเมินผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอนจึงต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการทางด้านการงานวิชาการโดยใช้ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีถือเป็นสิ่งสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายและ จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ปี

การศึกษา 2565 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้การใช้เทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3, 2566)

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 นับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความสำเร็จขององค์กร โดยโปรแกรมนี้ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญสำหรับการกำหนดเป็นโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมการพัฒนาทางการศึกษาของพื้นที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาในระดับสากล และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่กำลังสำคัญในการขับเคลื่อนโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ที่เน้นเทคโนโลยีและความเป็นเลิศของผู้บริหารในโรงเรียน ซึ่งสามารถเสริมสร้างผู้บริหารให้เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางด้านเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมในปัจจุบันได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) เรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

1. ประชากร แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมฯ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 177 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 121 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศด้านเทคโนโลยี จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม

เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรม

เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ ปีการศึกษา 2565-2566 จำนวน 18 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจคุณภาพเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โปรแกรมฯ

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2.3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมฯ

3. การรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ โปรแกรมฯ ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอ อนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้ google form จำนวน 121 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อขออนุญาตเก็บ ข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ร่างโปรแกรมฯ จากนั้นนำร่าง โปรแกรมฯ ดำเนินการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group technique) เพื่อรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมฯ

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้าง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 3

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของ โปรแกรมฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความ ต้องการจำเป็นและนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจัดลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับหรือมากกว่า 0.10 ถือว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนา โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยอาศัยแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แปล ความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	97	85.85
	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	5	4.42
	รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา	7	6.20
	อื่นๆ	4	3.53
2. ระดับการศึกษา	ปริญญาโท	103	91.16
	ปริญญาเอก	10	8.84
3. ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	ต่ำกว่า 10 ปี	46	40.72
	10-20 ปี	54	47.78
	มากกว่า 20 ปี	13	11.50

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ มีตำแหน่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 85.85 และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.42 รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20 และอื่นๆ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.53 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 91.16 มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 47.78

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	D	I	PN1	ลำดับ
1. ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์	4.50	.355	มาก	4.91	.221	มากที่สุด	4.50	4.91	0.091	4
2. ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี	4.38	.378	มาก	4.92	.234	มากที่สุด	4.38	4.92	0.123	1
3. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.40	.408	มาก	4.93	.211	มากที่สุด	4.40	4.93	0.120	2
4. ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการดำเนินการ	4.47	.442	มาก	4.92	.253	มากที่สุด	4.47	4.92	0.100	3
5. ด้านสังคม กฎหมาย และ	4.58	.447	มาก	4.93	.200	มากที่สุด	4.58	4.93	0.076	5

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	D	I	PNI	ลำดับ
ประเด็นทาง จริยธรรม										
รวม	4.46	.081	มาก	4.93	.008	มากที่สุด				

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.93) อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นด้านที่มีค่าสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (PNI_{modified} = 0.123)

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล มี 5 โมดูล คือ 1) ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ 2) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล 3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 4) การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล และ 5) ความรับผิดชอบและจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31) อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.12) อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40) อยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.93$) อยู่ในระดับมากที่สุด แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และด้านสังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.58$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเริ่มมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นแนวคิดใหม่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัว สอดคล้องกับสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างการยอมรับและการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญ นำไปบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์การสอน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีความเป็นครูมืออาชีพ และกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรไปในที่สุด สอดคล้องกับบุษบา เสนีย์ (2562) กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวิกา ที่เจริญและเพ็ญวรา ชูประวัติ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.71$) อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$)

2. ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.123$) ด้านการวัดและการประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.120$) ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการดำเนินการ ($PNI_{modified} = 0.100$) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = 0.091$) และด้านสังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.076$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารจัดการสถานศึกษาจำเป็นต้องเน้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์

(2561) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้และช่วยประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจบ บุญจันทร์ (2554) ได้ศึกษาพื้นฐานปัจจัยหลักในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี โดยเรียงลำดับค่าความต้องการจำแนกจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยี 2) ด้านการบูรณาการเทคโนโลยี และ 3) ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยี

3. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และผลการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โมดูล 2 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โมดูล 3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โมดูล 4 การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล และ โมดูล 5 ความรับผิดชอบและจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี 4) วิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำ ประกอบไปด้วย วิธีการพัฒนา 70:20:10 โดยมีกิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ 1. การศึกษาด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน 5) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา ใช้เวลาในการพัฒนา จำนวน 30 ชั่วโมง ผลการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31) อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมเป็นชุดกิจกรรมที่ถูกรออกแบบและพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและหลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม สอดคล้องกับงานวิจัยของปรเมศวร์ วรรณทองสุข (2561) ได้ศึกษา โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.44) อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) อยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 10 ดอนตูม-หนองไผ่ล้อม พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.12) อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์โดยรวมมี

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โปรแกรมได้รับการออกแบบให้เข้ากับความต้องการและความพร้อมของผู้บริหารที่เป็นผู้เป้าหมาย โปรแกรมมีการปรับปรุงตลอดเวลาตามการเปลี่ยนแปลง ทำให้มีประสิทธิภาพและความเป็นประโยชน์ที่สูง มีการติดตามและประเมินผลที่สม่ำเสมอ สอดคล้องกับกับผลการวิจัยของ รัตนภรณ์ วัชรอติยาพล (2563) ทำการวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นประโยชน์ของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$) อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) อยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เนื่องจากมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดอยู่ที่ 0.123 เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษา เกิดสภาพคล่อง ประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

6.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ควรมีการสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในการปฏิบัติตามกรอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถทั้งด้านความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และหน่วยงานอื่นๆ

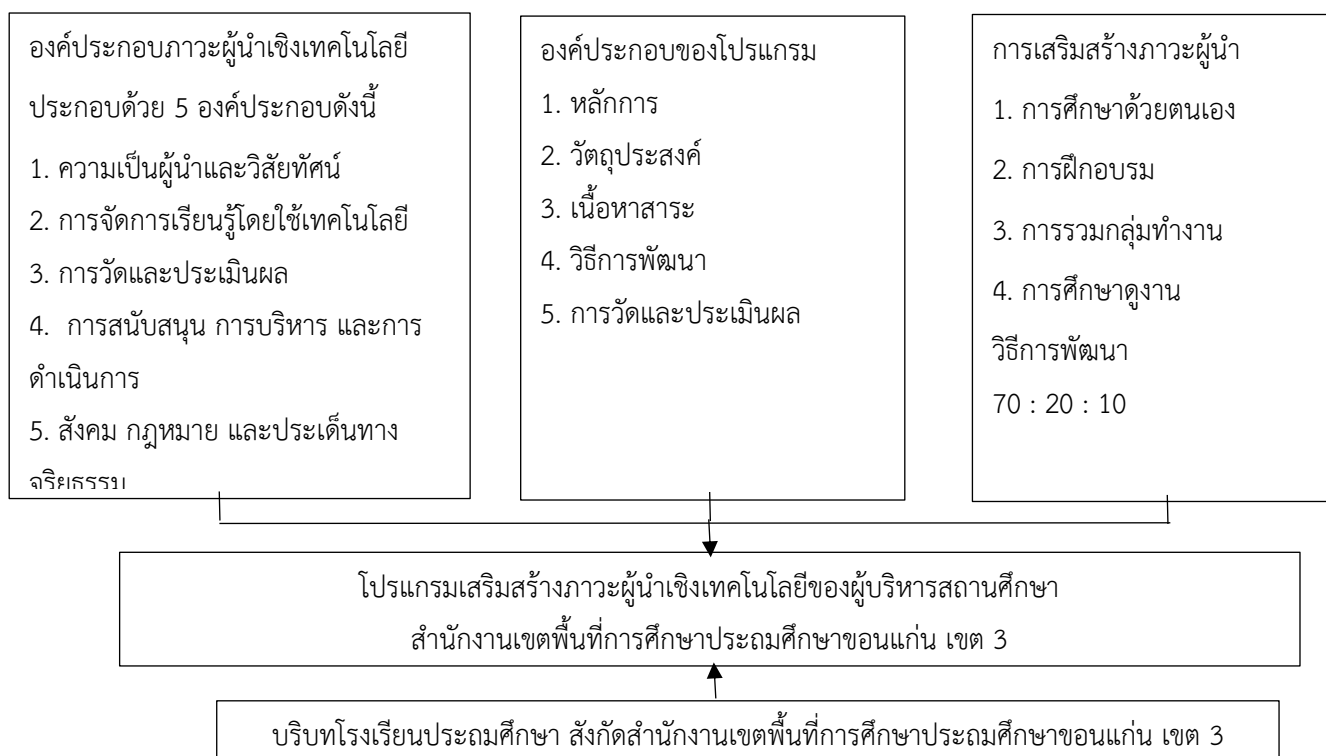
6.2.2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบที่จะเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และหน่วยงานอื่น ๆ

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

โปรแกรม คือ หน่วยที่พัฒนาขึ้น เพื่อจัดทำกิจกรรมพัฒนาด้านที่ต้องการพัฒนาในตัวบุคคลหรือองค์กร ทั้งรัฐและเอกชน ให้ได้ทักษะหรือศักยภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้องค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการพัฒนา และการวัดและประเมินผล

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถสร้างวิสัยทัศน์ ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบูรณาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเองและผู้อื่นให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การสนับสนุน การบริหาร และการดำเนินการ และ สังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาไปได้ ตามแผนภาพสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

8. บรรณานุกรม

- ชวีกา ทีเจริญและเพ็ญวรา ชูประวัติ. (2562). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. An online journal of Education (OJED), ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2562, หน้า 1-12.
- นิคม นาคอ้าย. (2549). องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษบา เสนีย์. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2562, หน้า 27-40.

- เบญจา ฐิธิพิงศธร. (2565). คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing), (Thai MOOC ฝ้ายสนับสนุนการเรียนการสอนและสื่อการศึกษา. สืบค้นจาก <https://library.wu.ac.th/km/CloudComputing>, สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2566.
- ปรเมศวร์ วรรณทองสุข. (2561). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตนกรณ วัชรอติยาพล. (2563). ทวิบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์. (2561). แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ. การค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล= School Management in Digital. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา สมใจ. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี. Dusit Thani Colleg Journal, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - เมษายน 2561, หน้า 350-363.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. (2566). รายงานผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ขอนแก่น:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2553). การบริหารการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1**

**Student Affairs Administration Model for Promoting Democracy in
Small Schools Affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational
Service Area Office 1**

ณวัฒน์ บัวพัฒน์¹, อีระ รุญเจริญ²

Nawat Buapat¹, Theera Rooncharoen²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Sripatum University Khonkaen Campus

Author for Correspondence: E-mail: krutong2132@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Research Methodology) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 208 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม

3) ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64)

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารงานกิจการนักเรียน; การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

Received:01/04/2567, Revised:23/04/2567, Accepted:24/04/2567

Abstract

This research aimed to 1) study components, current conditions and model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, 2) construct and confirming check student affairs administration model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 and 3) suitability and possibility of the model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. The research is Mixed-Research Methodology using research tools namely questionnaires to collect quantitative data and interviews to collect qualitative data. The research sample is 208 school administrators and teachers. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Data were analyzed using software package programs and descriptive analysis methods.

The research findings were found that:

1) Student affairs administration for promoting democracy in small schools consists of five components namely ; component 1 : principle of the model, component 2 : objectives of the model, component 3 : management scope of student affairs administration, component 4 : the process of student affairs administration promoting democracy in small schools including 3 aspects namely ; respectfulness , unity and wisdom , component 5 : success conditions and current conditions of student

affairs administrations for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, overall, are in highest level.

2) Student affairs administration model for promoting democracy in small schools consists of 1) school curriculum for promoting democracy in school, 2) managing activity promoting democracy in school, 3) setting atmosphere and environment promoting democracy in school, 4) participatory management, 5) promoting democracy in school in the aspects of respectfulness, unity and wisdom.

3) The result of suitability and possibility of student affairs model for promoting democracy in school, overall, are in highest level ($\bar{X}$ = 4.64).

Keywords: Model; Student Affairs Administration; Promoting Democracy

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมีความสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่เหมาะสม และขาดความคล่องตัวรวมถึงยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ อีกทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษารวมถึงคนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ รวมทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หล่อหลอมสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นอีกภาระงานหนึ่งที่กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียนจะต้องปลูกฝังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้สังคมและชุมชนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตเป็นการสร้างลักษณะนิสัยเกี่ยวกับประชาธิปไตยในวิถีชีวิตหรือประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านคารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน ทีมงาน รับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสมโดยโรงเรียนต้องนำรูปแบบประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภาระหน้าที่ และมีวิถีชีวิตตามหลักประชาธิปไตยสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ปิยพจน์ ตุลาชน, 2551)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดหลายอย่างในการบริหารจัดการงานด้านกิจการนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน จึงเห็นสมควรที่จะนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสม มีประโยชน์มาใช้ในโรงเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นฐานประชาธิปไตยให้ดีขึ้นและรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภาระหน้าที่และมีวิถีชีวิตตามหลักประชาธิปไตยให้สามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการสังเคราะห์เอกสาร

1.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

1.1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงาน
กิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียน
ใน 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขอบข่ายการบริหาร
กิจการนักเรียน 4) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 5)
เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อ ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยใน
โรงเรียน 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย
ในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการ
บริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตารางสังเคราะห์
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
ปีการศึกษา 2566 จำนวน 511 คน จาก 61 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้
ตารางของเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 52 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคจซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 208 คน โดยแบ่งเฉลี่ยให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 4 คน ซึ่งรวมทั้งผู้บริหารด้วย

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ผู้บริหารสถานศึกษา	61	52
ครู	450	156
รวม	511	208

1.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบัน และแนวทางรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม
2. ด้านสามัคคีธรรม
3. ด้านปัญญาธรรม

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาแนวทางรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการสัมภาษณ์

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

แนวทางของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่มีประสบการณ์รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนมาแล้วตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็น Best Practices ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลในการบริหารโรงเรียน จาก 3 โรงเรียน รวมแล้วจำนวน 6 คน

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษา จากระยะที่ 1 โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1.2 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.3 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบ ดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1) อ.รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2) อ.ดร.เสน่ห์ คำสมหมาย วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและจัดการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3) อ.ผศ.ดร.รัชชัย จิตรนนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) อ.ดร.สมหวัง พันธะวี วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด) สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอนแก่น

5) นายประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุกุลนารีผู้อำนวยการโรงเรียนอนุกุลนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

6) นายสายฟ้า หาสุข วุฒิการศึกษา ปรัชญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนมหาไชยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

7) นายนกุล ทรงมงคลรัตน์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตารางตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้รูปแบบฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมทั้ง 7 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลค่า

ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบตรวจสอบความเหมาะสมวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และวิเคราะห์หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความหมายดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.00 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม ข้อมูลจากข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาจัดกลุ่ม แจกแจงความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษารองคประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

1.1 องค์ประกอบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมทั้งสามด้านคือ ด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม

4.3 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64)

5. อภิปรายผล

ผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการสังเคราะห์เอกสารเพื่อการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ที่ 1 หลักการของรูปแบบ Bardo & Hartman (1982) ที่ได้อธิบายหลักการของรูปแบบว่าเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม ส่วนการที่จะระบุรูปแบบหนึ่งๆ จะต้องมียุทธศาสตร์น้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ที่ผู้สร้างรูปแบบต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของสมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าวัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นส่วนสำคัญจะกำหนดว่าจะสร้างและพัฒนา รูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ในงานด้านใดโดยทั่วไปมักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อให้การดำเนินงานให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นตามภารกิจขององค์กร องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 6 ด้านคือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นไปตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในโรงเรียนเพียงแต่จะแตกต่างกันในประเด็นรายการตัวชี้วัดระดับคุณภาพสำหรับการประเมินสำหรับนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการรวบรวม ด้านการนำมติธรรม และด้านปัญญาธรรม เป็นไปตามแนวทางของสัญญา โสภะ (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่าพลเมืองดีของชุมชน คือบุคคลที่ปฏิบัติตนตามวิถีชีวิต

ประชาธิปไตย โดยมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การยอมรับ สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรมดั่งนั้น การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงควรฝึกฝนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตทั้งสามด้านที่กล่าวมาข้างต้น และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวทางของสุวิมล ว่องวานิช (2549) ที่ได้นำเสนอหลักการประเมินเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบว่าเป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้านคือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

1.2 ผลการสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ($\bar{X}$ = 4.54) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ด้านการยอมรับ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักเคารพเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ เคารพตนเองและผู้อื่น เคารพกฎกติกาข้อตกลงต่างๆ เป็นต้น ด้านสามัคคีธรรมส่งเสริมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์โดยยึดถือส่วนรวมหรือของชาติเป็นที่ตั้ง เช่น การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น แก่ส่วนรวมเป็นรวม เป็นต้น และ ด้านปัญญาธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงการไม่ถือตนเป็นใหญ่ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับฟังและปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมากในที่ประชุมหรือการทำงานต่างๆ และการรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเน้นการใช้ปัญญาใช้เหตุผลไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง

5.2 ผลการสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่าประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบ มีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันชัย หวังสวัสดิ์ (2558) ที่พบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน และการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

5.3 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา นิยมภา (2564) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพ

การศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงแล้วพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสอดคล้องกับวิชาชีพไทยด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย จึงเสนอแนะดังนี้

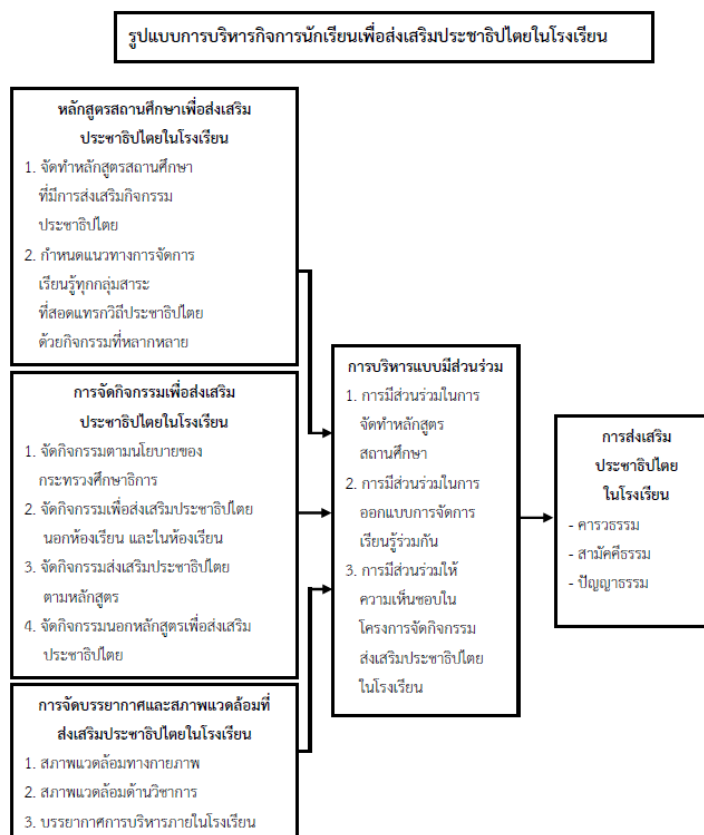
1. โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกระยะเพื่อให้หลักสูตรมีความเป็นปัจจุบันทันสมัยอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีวิถีชีวิตตามหลักวิชาชีพไทยสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมวิชาชีพไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสนับสนุนให้มีการพัฒนาสมรรถนะครูในเรื่องการใช้สื่อ เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียน จัดกิจกรรมการสอน เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการวิจัยหรือการพัฒนาแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมวิชาชีพไทยในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้รูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนางานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 งานกิจการนักเรียนด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานการรวบรวมข้อมูลระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน รวมถึงการทำแผนงานกิจการนักเรียน

3.2 งานกิจการนักเรียนด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน และการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน

3.3 งานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

3.4 งานกิจการนักเรียนด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

3.5 งานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดทำแผนงาน / โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตย

3.6 งานกิจการนักเรียนด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การวิเคราะห์ และประเมินผลเพื่อใช้ในการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง แนวทาง วิธีการดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย

4.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนยอมรับให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักฟัง รู้จักคิด รู้จักพูด รู้แพ้รู้ชนะ เคารพกติกา กฎระเบียบ เคารพสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4.2 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักสมัคสมานสามัคคี ร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมใจ รู้จักการทำงานเป็นเป็นหมู่คณะ และรู้จักทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างสันติ

4.3 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เหตุผล สติปัญญา มีศีลธรรมในการดำเนินชีวิตเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วยความจริงใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

8. บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยพจน์ ตูลาชน. (2551). ประชาธิปไตยในโรงเรียน : แนวทางแก้ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- วันชัย หวังสวาสดิ. (2558). รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมชัย จรรย์ไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2549). แบบตรวจสอบรายการประเมิน : วิธีวิทยาและเครื่องมือ ประเมิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา โสภา. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านโป่งเป่า. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2562). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. : กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ :บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อจธรา นิยมภา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2564, หน้า 178-195.
- Bardo, J.W. & Hartman, J.J. (1982). Urban Society: A Systemic Introduction. New York:Peacock.

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

Digital Leadership of School Administrators Under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 6

วีระพล สันโดษ¹, พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ(บุตรเกษ)²

Weerapol Sundod¹, Phramaha Suphachai Suphakicco (Bootraked)²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email; weerapol.teem@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 285 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 98 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.24) ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.24) ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.22) และด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.21) ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received:09/04/2567, Revised:12/05/2567, Accepted:13/05/2567

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the digital leadership of school administrators at Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6, and 2) to compare the digital leadership of school administrators under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6. The sample group used in the research was 285 teachers. The questionnaire was used to collect data. However, 281 questionnaires were returned accounting 98%. The statistics used for data analysis were percentages, means, standard deviations, t-tests, and analysis of variance (ANOVA).

The results of the research were as follows: 1) In overall aspect, the level of digital leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 6 was at a high level ($\bar{X} = 4.23$). While considering each aspect, it was found as follows: aspect of digital communication ($\bar{X} = 4.24$), aspect of creating a digital culture ($\bar{X} = 4.24$), aspects of digital vision ($\bar{X} = 4.22$), and aspects of digital usage knowledge ($\bar{X} = 4.21$), respectively. 2) According to the results of comparing the digital leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6, based on teachers' opinions classified by gender, education level, and work experience, it was found that there were no significant differences in opinions among teachers at a level of 0.05.

Keywords: Leadership; Digital Leadership; School Administrators

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลอันเป็นยุคที่มีความซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันไปอย่างรวดเร็วเป็นอย่างมาก จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ (2564) กล่าวว่า ในยุคดิจิทัล (Digital Era) ที่เรากำลังก้าวเข้าสู่ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดดในทุกด้านของชีวิตมนุษย์ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สนับสนุนรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ ๆ นี้ ในด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจดิจิทัลและการค้าออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สินค้าและบริการถูกขายและซื้อผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันออนไลน์ การเข้าถึงตลาดกว้างขึ้นและการสร้างธุรกิจใหม่มีความสำคัญมาก ในยุคดิจิทัลนี้ในด้านการเมือง เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการและสื่อสารในการเมือง และสังคมยุคดิจิทัลนี้เป็นสังคมโลกที่ไม่มีขอบเขตของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารที่รวดเร็วและไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาบริการสาธารณะและปรับปรุงการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็น และความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการเปิด

โอกาสให้ทุกคนสามารถจัดเก็บข้อมูล เข้าถึง ใช้งาน เรียนรู้และแบ่งปันความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560)

สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561) การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคของระบบเศรษฐกิจและสังคมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนนั้น สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.2561-2580 ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศ ระยะ 20 ปีที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีเป้าหมายในภาพรวมคือ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการใช้นวัตกรรมวิจัยและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชากรและบุคลากรทุกกลุ่มให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้กล่าวไว้ว่าในยุคดิจิทัลนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงไม่เพียงแคในครูและบุคลากร แต่ยังในนักเรียนด้วย การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เราจึงเห็นว่าการเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ และการทำงานในอนาคตของนักเรียน กันตชาติ กุดนอก (2565) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานในโรงเรียนทุกด้าน โดยการแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารที่สนับสนุนครูและบุคลากรในการเชื่อมโยงและใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และการสอน นอกจากนี้ยังระบุถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมและการให้ความช่วยเหลือครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการวัดผลและวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน และการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนโดยใช้ข้อมูลนักเรียนในการปรับปรุงการสอนและสร้างแรงบันดาลใจให้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในการบริหารงานของผู้นำที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้คุณลักษณะของผู้นำ เช่น กระบวนการบริหารปรับบทบาท พฤติกรรมของผู้นำ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของโรงเรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท กวินท์ บินสะอาด (2564) กล่าวว่า ในยุคดิจิทัลคือการมุ่งสู่การเป็นองค์กรเทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมหรือสถานศึกษานวัตกรรม นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีเข้าสู่สถานศึกษาไม่เพียงแคเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการการสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างพื้นที่ที่สนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้นำที่สามารถเข้าใจเทคโนโลยีและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีไปใช้ในทุกด้านของสถานศึกษาและชีวิตประจำวันของครูและนักเรียนในสถานศึกษานั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่กำหนดเป้าประสงค์ในปีพ.ศ. 2566 ร้อยละ 80, ปีพ.ศ. 2567 ร้อยละ 85, ปีพ.ศ. 2568 ร้อยละ 90, ปีพ.ศ. 2569 ร้อยละ 95, และปีพ.ศ. 2570 ร้อยละ 100 ของกลุ่มงาน/หน่วย และสถานศึกษาในสังกัด มีการพัฒนาบริหารจัดการ และการให้บริการการศึกษา ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และวิสัยทัศน์กับพันธกิจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ได้มีพันธกิจ (MISSION) ที่มุ่งเน้น ดังนี้ จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้ตามมาตรฐาน มีสมรรถนะ ทักษะและคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ มีทักษะด้าน การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการบริหารจัดการศึกษา พัฒนาหน่วยงาน องค์กร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ มีทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญถึงปัญหาที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา สร้างแรงบันดาลใจให้กับครูและนักเรียนให้เกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ คิดค้น สร้างสรรค์และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ๆที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พัฒนาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และเป็นการพัฒนาวิชาชีพอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาควบคู่ไปด้วยกัน การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการสร้างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นเสนอแนวทางในการสร้างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ให้มีประสิทธิภาพมากและประสิทธิพล เกิดความก้าวหน้า เจริญ มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของยุคสมัยทั้งปัจจุบันและอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปี การศึกษา 2566 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับซึ่ง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สอบถามเกี่ยวกับเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 2) ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล 3) ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล และ 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน

5 ระดับ

โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนโรงเรียนชุมชนประทาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 30 คนมีเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางออนไลน์ Google Form และได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 98 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สรุปผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่าง (n=281)

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	113	40.20
	หญิง	168	59.80
2. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	189	67.30
	สูงกว่าปริญญาตรี	92	32.70
3. ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	83	29.50
	ระหว่าง 5 – 10 ปี	100	35.60
	มากกว่า 10 ปี	98	34.90

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 และเพศชาย จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 รองลงมาได้แก่ มากกว่า 10 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล	4.24	0.44	มาก
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล	4.24	0.45	มาก
3. ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	4.22	0.47	มาก
4. ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล	4.21	0.46	มาก
โดยรวม	4.23	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกรายด้านมีระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$), ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$), ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล ($\bar{X} = 4.22$), และ ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	4.24	0.41	4.21	0.51	0.446	.656
ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล	4.24	0.38	4.25	0.48	0.117	.907
ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล	4.24	0.40	4.21	0.50	0.595	.553
ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล	4.25	0.41	4.24	0.48	0.165	.869
โดยรวม	4.24	0.36	4.23	0.46	0.293	.770

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample) ซึ่งใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ค่า Sig. = .770 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศที่ต่างกันมีการความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	4.20	0.48	4.26	0.44	1.047	.296
ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล	4.22	0.46	4.30	0.41	1.395	.164
ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล	4.19	0.47	4.28	0.46	1.397	.164

ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล	4.23	0.46	4.27	0.43	0.576	.565
โดยรวม	4.21	0.44	4.28	0.40	1.187	.236

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample) ซึ่งใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ค่า Sig. = .236 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศที่ต่างกันมีการความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	SV	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.984	2	0.492	2.212	.111
	ภายในกลุ่ม	61.816	278	0.222		
	รวม	62.800	280			
ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.106	2	0.053	0.262	.770
	ภายในกลุ่ม	56.118	278	0.202		
	รวม	56.224	280			
ด้านความรู้การใช้งาน เชิงดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.253	2	0.126	0.573	.565
	ภายในกลุ่ม	61.325	278	0.221		
	รวม	61.578	280			
ด้านการสร้างวัฒนธรรม เชิงดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.057	2	0.029	0.136	.873
	ภายในกลุ่ม	58.494	278	0.210		

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	SV	SS	df	MS	F	Sig.
รวม		58.552	280			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.231	2	0.116	0.625	.536
	ภายในกลุ่ม	51.486	278	0.185		
	รวม	51.717	280			

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวม พบว่า ค่า Sig= .536 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีการความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถปรับตัวให้อยู่ในยุคดิจิทัลหรือยุคสมัยที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สอดคล้องต่อนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด เป็นการขับเคลื่อนได้โดยต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลผู้นำในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ กมล และสุภาวดี ลาภเจริญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานี พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของรุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล สุวรรณราช (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ

ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภสรวิทย์ สุขเสนา (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thannimalai and Raman (2018) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบระดับของโครงสร้างความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีทั้งห้าประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานวิชาชีพ การ ปรับปรุงระบบ และความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้วิจัยพบว่าระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและ โครงสร้างทั้งห้าอยู่ในระดับมาก

5.2 ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.24$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการสื่อสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถสื่อสารจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วย ความเต็มใจ มีแนวทางปฏิบัติในการส่งข้อความดิจิทัลมีทัศนคติและบรรยากาศการสื่อสารที่ดี เป็น แบบอย่างที่ดีในการสื่อสารของบุคลากร เห็นประโยชน์ต่อการสื่อสารแบบดิจิทัลกับผู้มีส่วนร่วมและ ผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัทธวรรณ วงษ์โพย (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร เจริญ เชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการ สื่อสารดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ กมล และสุภาวดี ลาภเจริญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานีสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีตามความคิดเห็นของครู พบว่าด้านการสื่อสารมีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกวินท์ บินสะอาด (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา การเป็นนักสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

5.3 ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวเพื่อสร้าง

สภาพแวดล้อมดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เติบโตอย่างเหมาะสมในสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ทันสมัยร่วมกันใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลสร้างพื้นที่การเรียนรู้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูง สร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร เจริญเชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล สุวรรณราช (2564) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธัญญา พรพทุมชัย กิจ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thannimalai and Raman (2018) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

5.4 ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการคาดการณ์มองการณ์ไกลกำหนดแผนการบริหารงานด้านดิจิทัลเพื่อสร้างวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัลและกลยุทธ์ดิจิทัลในสถานศึกษา เปิดสร้างโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์และส่งเสริมการวางแผนอนาคตดิจิทัล ผู้บริหารยังสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจในวิสัยทัศน์ดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร เจริญเชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกวินท์ บินสะอาด (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล สุวรรณราช (2564) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธินิชา พรปทุมชัยกิจ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thannimalai and Raman (2018) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าระดับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

5.5 ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เพราะเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการส่งเสริมผู้ร่วมงานให้มีความเข้าใจโลกดิจิทัล การเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม ใช้ระบบดิจิทัลในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสถานศึกษา มีทักษะทางเทคนิคเพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยแก้ไขปัญหา ผสานเทคโนโลยีเข้ากับการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ในกฎหมายดิจิทัล สร้างชุมชนออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันและในสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของลัทธวรรณ วงษ์โพย (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเข้าใจในการใช้ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภากร เจริญเชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของรุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยรายด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล สุวรรณราช (2564) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhong (2017) ได้ศึกษา สาระการวัดความเป็นผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษาก่อน K-12 ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสาระการวัดภาวะผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษา K-12 ตามมาตรฐาน ISTE-A ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ถูกระบุว่าเป็นวิสัยทัศน์ด้านการสร้างแบบจำลองเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอยู่ในระดับสูง

5.6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในทุกองค์กระทำเหมือนกันที่รับรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้มีการส่งเสริมศักยภาพ สิทธิ และโอกาสที่เท่าเทียมกันบุคลากรทุกคนโดยไม่จำกัดเพศ สภาพเพศนอกจากนี้ในแต่ละองค์กรยังให้ความสำคัญต่อความสมดุลทางเพศในการทำงาน การรักษาสัดส่วนของจำนวนบุคลากรหญิงและชายให้มีความสามารถในการทำงานแต่ละประเภทของงานและการมอบหมายงานภายในองค์กรและยังกล่าวได้อีกว่า บุคลากรเพศชายและเพศหญิงมีแนวทางปฏิบัติงานและกระบวนการที่ส่งเสริมและมีความคิดเห็นหรือรับรู้ถึงภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติให้เห็นถึงสร้างวิสัยทัศน์เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล ความสามารถในการใช้งานและการสื่อสารดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของลัทธิวรรณ วงษ์โพย (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสนธิ์ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสนธิ์จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรากร เจริญเชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารที่มีเพศ มีภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธัญญา พรพทุมชัยกิจ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.7 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตอบสนองนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กรและในชีวิตประจำวัน และการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารดิจิทัลกับบุคลากรในองค์กรได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามรรณ ลักษณะดี (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษามีภาวะผู้นำ

ดิจิทัลของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ กมล และสุภาวดี ลาภเจริญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสภวิทยเขตปทุมมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ รอดพัน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ประชาธิรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.8 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากบุคลากรในองค์กรมีแผนพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาไปตามแผนการพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรากร เจริญเชื้อ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างก็มีภาวะผู้นำดิจิทัลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ กมล (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา พรพทุมชัยกิจ (2563) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ในข้อกำหนดดิจิทัลและการใช้งานดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมในการจัดการข้อมูลสารสนเทศ หรือจัดอบรมส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อกระตุ้นความสนใจและการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

6.1.2 ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ควรส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล และด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัลไปเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ให้อยู่ในระดับมากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

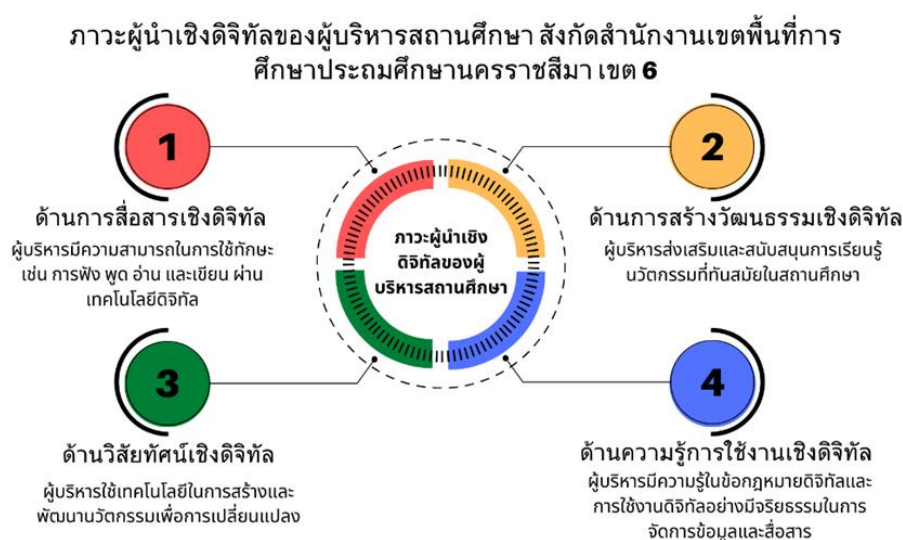
6.2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

6.2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

6.2.3 ควรการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุม จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพัฒนางานวิจัยต่อไป

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาคือพฤติกรรมผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างเหมาะสมในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษาให้อยู่ในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการสื่อสารเชิงดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล และด้านความรู้การใช้งานเชิงดิจิทัล สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กวินท์ ปินสะอาด. (2565). **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กันตชาติ กุดนอก. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จุฑามาศ กมล และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสทวิทยาเขตปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี**. Journal of Roi Kaensarn Academi, ปีที่ 7 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม 2565, หน้า 387 - 403.
- จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). **บทบาทของผู้บริหารการศึกษายุคดิจิทัล**. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/Xy1GY>. ศูนย์พัฒนาและประยุกต์วิชาการ, สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2566.
- ณัฐธัญญา พรปทุมชัยกิจ. (2563). **ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ทศพล สุวรรณราช. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2564, หน้า 160-177.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS**. กรุงเทพฯ: บริษัทวีอินเตอร์พริ้นท์.
- นภสรณ์ สุขเสนา. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุจากรณ์ ลักษณะดี. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสทวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษาคณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.
- ลัทธวรรณ วงษ์โพย. (2566). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิรากร เจริญเชื้อ. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). **แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 กันยายน 2560**. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/bOTrs>, สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2566.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570**. สืบค้นจาก <https://www.nma6.go.th/web/strategic>, สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2566.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.2561-2580**. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/xE35g>, สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริรัตน์ รอดพัน. (2564). **การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 9 ฉบับที่ 35 ประจำเดือนเมษายน - มิถุนายน 2564, หน้า 37-45.

Lin Zhong. (2017). **Indicators of Digital Leadership in the Context of K-12 Education**. *Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE)*. Retrieved from <https://shorturl.asia/fWOAF>, Accessed on 2 October 2023.

Raamani Thannimalai and Arumugam Raman. (2018). **"Principals' Technology Leadership and Teachers' Technology Integration in the 21st Century Classroom**, *International Journal of Civil Engineering and Technology*. Retrieved from <https://shorturl.asia/4cVvk>, Accessed on 1st October 2023.

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

Academic Administration of School Administrators

Under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6

ปริยดา สันโดษ¹, เอกชาตรี สุขเสน²

Preeyada Sundod¹, Akchatree Suksen²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence : Email; preeyada.5520117056@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน จำนวน 285 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.63) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.58) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.57) ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามการรับรู้ของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหาร; งานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received:09/04/2567, Revised:13/05/2567, Accepted:14/05/2567

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the academic administration of school administrators affiliated with the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6; and 2) to compare the perceptions of teachers regarding the academic administration of school administrators affiliated with the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 classified by sex, education, and experience. The sample group consisted of 285 teachers. The questionnaire was used to collect data. However, 270 questionnaires were returned accounting 95%. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-tests, and analysis of variance (ANOVA).

The research findings were as follows: 1) The overall academic administration of school administrators affiliated with Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 was at the highest level ($\bar{X}=4.59$). While considering each aspect, the result was as follows: aspect of internal administration management ($\bar{X}=4.63$), aspect of evaluation, and transfer of credits ($\bar{X}=4.58$), aspect of media development and use of technology for education ($\bar{X}=4.58$), and aspect of educational institution curriculum development ($\bar{X}=4.57$) respectively; and 2) Comparing the academic administration of school administrators affiliated with Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 classified by sex, education, and experience, found that there were no significant differences in perceptions among teachers at a level of 0.05.

Keywords: Administration; Academic administrations; School Administrators

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 39 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าการบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียน มีเป้าหมาย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข (จิตติมา วรณศรี, 2557) ส่งผลทำให้การศึกษาสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศแต่ละยุคแต่ละสมัย เมื่อสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันที่จะทำให้สังคมไทยต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันกับสถานการณ์ ด้วย

เหตุนี้ แนวคิดในการบริหารการจัดการศึกษา ระดับสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด ความเชื่อ เจตคติและพฤติกรรมการบริหาร รวมถึงการจัดการเรียนการสอน จึงกล่าวได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาที่ต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นพันธกิจการบริหารงานที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษาตามที่รัฐได้มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ในการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

จากผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรของสถานศึกษาส่วนใหญ่จัดโครงสร้างยังไม่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์โครงสร้างการจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ครูผู้สอนขาดเอกสารและสื่อสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้และกิจกรรมการสอน ครูผู้สอนไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนส่วนมากจะสอนตามตำราและการนิเทศติดตามอยู่ในเกณฑ์น้อย (กุลธิดา เสนกุล, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมูนา จารง (2560) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ด้านนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่ำกว่าด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล คุณภาพของครูผู้สอนและการบริหารวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานสำคัญ และเป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อให้การจัดการศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนในงานวิชาการ สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่องานวิชาการสามารถดูได้จากสถานศึกษามีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษามี

วิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน ครูผู้สอนมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางาน วิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตามโครงการต่าง ๆ ได้อย่างดี ยิ่งและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธัญดา ยงยศยิ่ง , 2560)

จากประเด็นกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จะเห็นได้ว่ามีประเด็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการหลายกลยุทธ์ เช่น ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา แต่ด้วยจำนวนนักเรียนที่มากอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและความไม่ทั่วถึง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ (O-net) ทางการเรียนรู้ของนักเรียนต่ำลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2566) สาเหตุของปัญหาอาจสืบเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรการวัดผลประเมินผล การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ทำให้คุณภาพการศึกษาลดต่ำไปด้วย ดังนั้นปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูที่จะต้องบริหารจัดการและให้บริการในการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการใช้สื่อ การนิเทศภายในสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การวัดประเมินผล การเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การช่วยพัฒนาครูให้เกิด ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา จึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ใน 4 ด้าน ซึ่งผลจากการวิจัยจะทำให้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ

โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บ จากแบบ Google form และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 95 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) แล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 สรุปผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มตัวอย่าง (n=270)

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	107	39.60
	หญิง	163	60.40
2. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	207	76.70
	สูงกว่าปริญญาตรี	63	23.30
3. ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	99	36.70
	ระหว่าง 5 – 10 ปี	107	39.60
	มากกว่า 10 ปี	64	23.70

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 และเพศชาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมาได้แก่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.63	0.47	มากที่สุด
2. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.58	0.47	มากที่สุด

3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.58	0.46	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.57	0.42	มากที่สุด
โดยรวม	4.59	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ 1.ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 2.ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 3.ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 4.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63, 4.58, 4.58, และ 4.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนจำแนกตาม เพศ

การบริหารงานวิชาการผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการบริหารการนิเทศภายใน สถานศึกษา	4.64	0.47	4.63	0.48	0.062	.951
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.62	0.43	4.56	0.49	1.004	.316
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.59	0.46	4.55	0.39	0.769	.443
ด้านการวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน	4.57	0.44	4.58	0.49	0.109	.913
โดยรวม	4.60	0.41	4.58	0.41	0.494	.622

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มี เพศ ต่างกันจะมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample) ซึ่งใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ค่า Sig. = .622 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนจำแนก ตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการบริหารการนิเทศภายใน สถานศึกษา	4.64	0.46	4.60	0.54	0.586	.558
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.59	0.45	4.57	0.51	0.283	.777
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.58	0.42	4.51	0.43	1.272	.205
ด้านการวัดผลประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน	4.57	0.46	4.60	0.49	0.456	.649
โดยรวม	4.59	0.40	4.57	0.44	0.429	.668

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มี ระดับศึกษา ต่างกันจะมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample) ซึ่งใช้วิเคราะห์

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ค่า Sig. = .668 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีระดับศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามการรับรู้ของ
ครูผู้สอนจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	SV	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.750	2	0.375	2.104	.124
	ภายในกลุ่ม	47.565	267	0.178		
	รวม	48.315	269			
ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.858	2	0.429	1.933	.147
	ภายในกลุ่ม	59.267	267	0.222		
	รวม	60.125	269			
ด้านการบริหารการนิเทศ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.184	2	0.092	0.398	.672
	ภายในกลุ่ม	61.617	267	0.231		
	รวม	61.801	269			
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.571	2	0.286	1.301	.274
	ภายในกลุ่ม	58.614	267	0.220		
	รวม	59.185	269			

การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	SV	SS	df	MS	F	Sig.
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.510	2	0.225	1.496	.226
	ภายในกลุ่ม	45.509	267	0.170		
	รวม	46.019	269			

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความรู้ของครูผู้สอนจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวม พบว่าค่า Sig= .226 มากกว่า 0.05 หมายความว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ตามความรู้ของครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 สามารถอภิปรายผลโดยจำแนกเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งมีการอภิปรายผลดังนี้

5.2 ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และมีกระบวนการชี้แนะช่วยเหลือ เกี่ยวกับการให้คำแนะนำและการร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชฌามญา แพงด้วง (2565) ผลการศึกษาองค์ประกอบของการ

บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีการแนะนำติดตามอยู่เสมอ โรงเรียนจึงมีระบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นระบบ และสอดคล้องกับขวัญใจ แสงเจริญ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแวง (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแวง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแวง พบว่า ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนวัดหนองแวง (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ครูปฏิบัติหน้าที่ทั้งเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศ โรงเรียนมีการนิเทศงานวิชาการเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและครูได้วางแผนและดำเนินการร่วมกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานด้านวิชาการให้ได้ผลดีขึ้น

5.3 ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) เนื่องจากสถานศึกษามีการวางแผนงาน การวัดผล และประเมินผลการเรียนที่เป็นระบบและชัดเจน มีการสร้างความเข้าใจกับครูที่เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล เพื่อให้มีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือ รูปแบบ วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร ครูผู้สอนประเมินและแปลผลการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้สถานศึกษายังได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการวัดผลประเมินผล เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการ วัดผล ประเมินผลทำให้ครูมีความเข้าใจวิธีการวัดผลผลการเรียนการสอนที่ตรงกันมีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น ดำเนินการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นไปตามระเบียบการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์และอนุมัติผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิขญา สังกะคำ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

5.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการผลิต จัดหา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการอบรมให้ความรู้ในการผลิตสื่อนวัตกรรม เพื่อการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอนทุกคนในสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนให้มีสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ครูมีทักษะความรู้ด้านสื่อสมัยใหม่ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความ

หลากหลาย เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน และสถานศึกษาควรมีระบบติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรม สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียา ศรีจั่วราย (2556) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดสระเกษเทียม (สถาพรทักษิณาการ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมสัมมนาการเรียนรู้และการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนให้เท่าทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสอดคล้องกับ อภิขญา สังกะคำ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการวัดผลด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

5.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ามี การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีกระบวนการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทโดยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น มีการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐาน สารการเรียนรู้ นำหลักสูตรมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฏฐณิชา ฮาร์ริสัน (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ อภิขญา สังกะคำ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการวัดผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

5.6 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความรู้ของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีนโยบายการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ

ปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณช พลศักดิ์ (2559) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า บุคลากรเพศชายและบุคลากรเพศหญิง มีผลต่อความรู้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันเป็นเพราะผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นำหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาจนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันมากขึ้น

5.7 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ตามความรู้ของครูผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และมีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนางานวิชาการตามภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน รับรู้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีบริบทของการบริหารงานวิชาการใกล้เคียงกัน จึงทำให้การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ วราพร ลินศิริ (2564) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.8 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ ซึ่งภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ พรหมมน พนทุสมิต (2560) ได้ทำการศึกษา การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในปทุมธานี พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษาเหมือนกัน และสอดคล้องกับยุพา พรหมแย้ม (2560) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

6.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

6.1.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารควรมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและการประเมินผลที่มีมาตรฐาน

6.1.3 ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการนิเทศ การศึกษาเพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6.1.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ

6.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.2.1 ผู้บริหาร ควรมีการสร้างการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหาร การนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและ ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนทั้งด้านอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องในการทำงานมาบูรณาการ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดสภาพคล่อง ประสบ ความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

6.2.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ควรมี แนวทางการบริหารงานวิชาการให้กับผู้บริหารและครู เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการ ปฏิบัติตามกรอบการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาได้ผู้บริหารและครู วิชาการที่มีความสามารถทั้งด้านความรู้ และประสบการณ์เพื่อนำไปปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไป

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คืองานบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การกำหนดนโยบาย การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ประกอบด้วย การบริหารการ นิเทศภายในสถานศึกษา การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กุลธิดา เลนุกุล. (2554). รายงานวิจัยเรื่องตัวชี้วัดการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ขวัญใจ แสงเจริญ. (2558). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ณัฐธินิชา ฮาร์ริสัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุริยวิถีสาส์น.

- ปรียา ศรีจรรย์ราย. (2556). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดสระกะเทียม(สถาพรทักษิณาการ) **สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยทองสุข.
- ปรียาพร วงศอนุตรโรจน. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิชณาภา แพงด้วง. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน **สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารจัดการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์ **เครือข่ายตลิ่งชันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.** สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง **สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วราพร สีนศิริ. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา **มัธยมศึกษา นนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570.** สืบค้นจาก <https://www.nma6.go.th/web/strategic>, สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2566.
- อรนุช พลศักดิ์. (2559). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา **สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.** ปริญญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อภิขญา สังกะคำ. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ **สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1.** ปริญญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

Digital Skills for Learning Management in 21st Century of Teacher
under The Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen

อรสา พลฤทธิ์¹, อัครเดช นีละโยธิน²

Orasa Phonrit¹, Akkraradet Neelayothin²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email; Losmeena7@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงระดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง ($\bar{X} = 4.35$) ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$) ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$) ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$) และทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : ทักษะดิจิทัล; ทักษะดิจิทัลของครู; ครูในศตวรรษที่ 21

Received:02/05/2567, Revised:29/05/2567, Accepted:31/05/2567

Abstract

The purposes of this research were; 1) to study digital skills for learning management in 21st Century of Teachers Under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen, and 2) to compare Digital Skills for Learning Management in 21st Century of teachers Under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen divided by sex, education level and experience. The samples consisted of 347 teachers. The research instrument was questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One - way ANOVA.

The research results showed; 1) The level of study digital skills for Learning Management in 21st Century of Teachers Under the Secondary Educational Service Area Office Khon, that the overall was at high level ($\bar{X} = 4.31$). While considering in each aspect, it was found that high level by ranking them from most to least important were the self-security and ethical skills ($\bar{X} = 4.35$), communication and digital learning community building skills ($\bar{X} = 4.33$), assessment and digital learning monitoring skills ($\bar{X} = 4.33$), digital tool utilization skills for learning ($\bar{X} = 4.31$), and digital learning media creation skills ($\bar{X} = 4.25$). 2) The Comparison for Learning Management in 21st Century of Teachers Under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen, classified by gender, education level, and work experience, significant statistical differences were found at a significance level of 0.05.

Keywords: Digital Skills; Digital Skills of Teacher; Teacher in 21st Century

1. บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ส่งผลต่อการดำรงชีวิตจำเป็นจะต้องมีทักษะในการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรู้เท่าทัน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะเป็นการเตรียมพร้อมและรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยคาดหวังว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อ

พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม และ หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ยังได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและทักษะเทคโนโลยี พร้อมกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมด้วยการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

โดยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น “ครู” ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการเรียนเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ถือว่ามีความสำคัญมาก จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่และทักษะใหม่ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย จะต้องมีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะดิจิทัล ที่ถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากในยุคที่มีการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว เพื่อให้นักเรียนได้ผลการเรียนรู้ ตามที่ต้องการ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้เรียนยุคดิจิทัลนั้น ครูจึงต้องมีการปรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอน ปรับกระบวนการเรียนรู้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ทักษะดิจิทัล (Digital Skills) ของครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสารในสมัยปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะดิจิทัลที่ครูในศตวรรษที่ 21 ควรมีได้แก่ 1) การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล โดยครูควรมีความรู้และความเข้าใจในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ 2) การสร้างและใช้เนื้อหาดิจิทัล ซึ่งครูควรมีความสามารถในการสร้างเนื้อหาดิจิทัลที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับการสอน โดยอาจเป็นการสร้างวิดีโอการสอน การออกแบบเนื้อหาสื่อสารการเรียนรู้ 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ครูควรมีทักษะในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครองผ่านช่องทางออนไลน์ 4) การวิเคราะห์และใช้ข้อมูล ครูควรมีความรู้ในการวิเคราะห์และใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และสอน การใช้ข้อมูลในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และประเมินผลการเรียนรู้ 5) การสอนและสร้างองค์ความรู้ที่มีเทคโนโลยี ครูควรมีความสามารถในการสอนและสร้างองค์ความรู้ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และ 6) การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีเจตนาในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ทักษะดิจิทัลในการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างการสอนแบบใหม่และกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจและท้าทายเพื่อเตรียมความพร้อมในสายอาชีพและชีวิตทั่วไปในอนาคตของนักเรียนในยุคดิจิทัล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มี

โรงเรียนในสังกัดจำนวน 84 โรงเรียน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ได้มีพันธกิจในการส่งเสริมจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติและการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2566) ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร พบว่า ในด้านทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นยังมีความต้องการในการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ทักษะดิจิทัลมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ หากครูมีทักษะดิจิทัล ที่เพียงพอจะทำให้ครูสามารถนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 และเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขในกาจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพสูงสุดนั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะดิจิทัล สำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูอันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ซึ่งลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาตอนแรก ประกอบด้วย 1) ทักษะการเข้าใจ และใช้เครื่องมือดิจิทัล 2) ทักษะการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล 3) ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล 4) ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง 5) ทักษะการประเมิน และติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง สำนวนภาษาตลอดจนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ พิจารณาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ IOC ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ มีค่าระหว่าง 0.60 - 1.0 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู และหาค่าความเชื่อมั่นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน การ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบเกณฑ์ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2561) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนแรก ได้ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	142	41.76
หญิง	198	58.24
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	189	55.59
สูงกว่าปริญญาตรี	151	44.41
3. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	67	19.71
5 – 10 ปี	153	45.00
มากกว่า 10 ปี	120	35.29

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 58.24 และเป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 41.76 เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.59 และเมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 5 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ด้าน	ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	ในศตวรรษที่ 21 ของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง	4.35	0.76	มาก
2	ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล	4.33	0.76	มาก
3	ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล	4.33	0.76	มาก
4	ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	4.31	0.78	มาก
5	ทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล	4.25	0.82	มาก
ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู		4.31	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งหมดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง ($\bar{X} = 4.35$) ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$) ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$) ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$) และทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามเพศ

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ชาย			หญิง			t	Sig.
	n	$\bar{x}$	S.D.	n	$\bar{x}$	S.D.		
ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	142	4.25	0.86	198	4.35	0.71	-.091	0.276
ทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล	142	4.15	0.87	198	4.31	0.78	-.784	0.075
ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล	142	4.24	0.80	198	4.40	0.73	-.858	0.064
ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง	142	4.25	0.81	198	4.42	0.72	-.078	0.038
ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล	142	4.19	0.82	198	4.44	0.69	-.914	0.004
โดยรวม	142	4.22	0.76	198	4.38	0.67	-.093	0.037

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตาม เพศพบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง และทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัลตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	Sig.
	n	$\bar{x}$	S.D.	n	$\bar{x}$	S.D.		
ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	189	4.14	0.82	151	4.52	0.68	-5.93	0.000
ทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล	189	4.11	0.85	151	4.42	0.74	-6.11	0.000
ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล	189	4.18	0.77	151	4.50	0.71	-9.81	0.000
ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง	189	4.18	0.81	151	4.56	0.64	-8.29	0.000
ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล	189	4.19	0.77	151	4.51	0.70	-9.97	0.000
โดยรวม	189	4.16	0.72	151	4.50	0.65	-4.535	0.000

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครู	SV	SS	df	MS	F	Sig
ทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	10.22	2	5.11	8.721*	0.000
	ภายในกลุ่ม	197.48	337	0.59		
	รวม	207.70	339			
ทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	14.95	2	7.47	11.764*	0.000
	ภายในกลุ่ม	214.05	337	0.64		
	รวม	229.00	339			
ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	11.78	2	5.89	10.855*	0.000
	ภายในกลุ่ม	182.83	337	0.55		
	รวม	194.61	339			
ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	13.22	2	6.61	12.068*	0.000
	ภายในกลุ่ม	184.67	337	0.55		
	รวม	197.89	339			
ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	13.62	2	6.81	12.725*	0.000
	ภายในกลุ่ม	180.40	337	0.54		
	รวม	194.02	339			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	12.34	2	6.17	13.041*	0.000

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้						
ในศตวรรษที่ 21 ของครู						
	SV	SS	df	MS	F	Sig
ภายในกลุ่ม		159.44	337	0.47		
รวม		171.78	339			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวมพบว่า ค่า Sig. = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ทักษะทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 ระดับทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) อาจเนื่องมาจาก ครูทุกคนไม่ว่าจะเพศใด มีระดับการศึกษาใด จะต้องมีความสามารถในการเข้าใจและใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อสื่อสารและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การติดตาม วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือทางดิจิทัลต่างๆ ที่มีความมั่นคงปลอดภัยตระหนักถึงการมีจริยธรรม สำนึกที่ดีใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะด้านดิจิทัลนั้นเป็นความสามารถใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและชุมชน นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อตนเองและประเทศชาติ ดังนั้นครูในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้โดยใช้มาตรฐานหลักสูตร การพัฒนาครู การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ผ่านการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีการใฝ่รู้และเรียนรู้ สามารถใช้คำถามเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้กับชีวิตจริงของผู้เรียน ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนซ์ สุขแก้ว (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะของครูในยุคดิจิทัล ผลวิจัยพบว่า ระดับทักษะของครูในยุคดิจิทัล โดยรวมและรายด้านอยู่ใน

ระดับมาก และสอดคล้องกับ นิขวรรณ นิลสุข (2563) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสามารถด้านดิจิทัลของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผลวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) ทั้งนี้ เนื่องจาก ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัล เพื่อจัดการเนื้อหา จัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ กรณัญญ์ จิตาการพงศ์สถิต (2565) ได้ศึกษาทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการใช้โปรแกรมในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับนริกันต์ ทำมาน (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ แนวทางพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู โดยด้านการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล สภาพที่พึงประสงค์ของทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เนื่องจาก ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเปลี่ยนไป มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสอน ครูจึงมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน ส่งผลให้ครูมีทักษะในการออกแบบและสร้างสื่อการเรียนการสอน การติดตามความคืบหน้าหรือผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลที่สร้างสรรค์ ใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถพัฒนาและปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลพร้อมทั้งให้คำแนะนำการใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนทั้งครูและผู้เรียน สอดคล้องกับนริกันต์ ทำมาน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ แนวทางพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู ด้านทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์และการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับนิขวรรณ นิลสุข (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความสามารถด้านดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) กล่าวได้ว่า ครูมีแหล่งข้อมูลให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ทางดิจิทัลได้สะดวก สามารถบริหารจัดการระบบการสื่อสารสามารถสร้างระบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์และเพียวาร์ ยินดีสุข (2557) ที่ได้กล่าวถึง กระบวนทัศน์

ใหม่การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ครูต้องสามารถจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพงศ์ สมชอบ (2563) ที่กล่าวว่า ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ จะต้องมีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างเครือข่าย โดย การเข้าถึงการใช้ประโยชน์ การสื่อสารทางดิจิทัลและการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิธิ เจริญรักษ์ (2563) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ซึ่งพบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทักษะชีวิต และอาชีพทักษะการจัดการชั้นเรียนและทักษะการสร้างชุมชนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

4) ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) กล่าวคือ ครูมีจริยธรรม สำนึกที่ดีและตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้งาน ป้องกันข้อมูลและภัยคุกคามทางเทคโนโลยีได้และนอกจากนี้ยังสามารถดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชนิตว์ ลินาราช (2560) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะดิจิทัล เป็นทักษะความเข้าใจในการใช้เครื่องมือทางเทคนิค และเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถพื้นฐานในการใช้ในการทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศและต้องมีทักษะการแก้ปัญหา ทักษะกาสื่อสาร การร่วมมือกับผู้อื่น รวมถึงมีการตระหนักด้านจริยธรรมและมารยาทบนอินเทอร์เน็ตด้วย และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ว่า ครูควรจะต้องเข้าใจและพัฒนาให้มีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล โดยเริ่มต้นจากการตระหนักถึง ลิขสิทธิ์ทางปัญญา เพื่อการเป็นพลเมืองดิจิทัลและสามารถสร้างพลเมืองดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ กรณัญญ์ จิตากรพงศ์สถิต (2565) ได้ศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

5) ทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เนื่องจาก ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สามารถวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามและรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือดิจิทัลได้ ครูมีการปรับปรุงพัฒนาการรูปแบบการประเมินด้วยเครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยรูปแบบนวัตกรรมวิจัย และครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินทางดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ เบญจพร พุ่มนวล (2563) ที่พัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล ว่าการเรียนรู้ดิจิทัลต้องมีทักษะด้านการประเมินสื่อดิจิทัลที่เป็นความสามารถและประสิทธิภาพของการใช้โปรแกรม หรือ แอปพลิเคชัน ต่างๆ และการนำเสนอที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับบอธุษา วงศ์จรัสเกษม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการ

จัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการประเมินและบริหารการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

5.2 ผลเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

5.2.1 ผลเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง และทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล เนื่องจาก การที่ครูที่มีเพศต่างกันจะมีทักษะดิจิทัลที่ต่างกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์และแนวคิดที่มีอิทธิพลต่างกัน ในการเรียนรู้และสอน การสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ อาจมีสไตล์การสื่อสารที่แตกต่างกับครูหญิงหรือครูอาจมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ดีกว่าครูคนอื่น มีความสามารถในการจัดการเวลาและการวางแผนเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับครูในการตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลจำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นความแตกต่างในทักษะดิจิทัลของครูที่มีเพศต่างกันอาจมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนได้ แต่การศึกษาที่วิจัยและสถานการณ์ที่ต่างกันอาจส่งผลต่อผลการศึกษาที่ได้มาได้ตามมา

5.2.2 ผลเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความสามารถในการเข้าใจและใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อสื่อสารและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การติดตาม วัดผลประเมินผล การเรียนรู้ด้วยเครื่องมือทางดิจิทัลต่างๆ ที่มีความมั่นคงปลอดภัยตระหนักถึงการมีจริยธรรม สำนึกที่ดี ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะที่มากขึ้น และส่งผลให้มีทักษะดิจิทัลที่หลากหลายและมั่นคงมากขึ้น ดังนั้นครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันอาจมีทักษะดิจิทัลที่ต่างกัน อาจส่งผลให้มีความแตกต่างในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ซึ่ง

สอดคล้องกับ นันทน สุขแก้ว (2562) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับทักษะของครูจำแนกตามระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทักษะดิจิทัล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สุริยาพร นพกระเศรษฐกุล (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.3 ผลเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากๆ มักจะมีโอกาสได้รับประสบการณ์และเรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่หลากหลาย ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาทักษะดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากๆ มักจะมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียนรู้ โดยเฉพาะในด้านการใช้แพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ หรือการใช้ซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ และ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากๆ มักจะมีทักษะการสื่อสารที่ดี ซึ่งสามารถช่วยให้พวกเขาสามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น และแสดงให้เห็นถึงความสามารถของครูในด้านดิจิทัลสามารถมีผลต่อการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ นัชรธรณ นิลสุข (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสามารถด้านดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านดิจิทัลของของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร ด้านอายุและด้านประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ นันทน สุขแก้ว (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะครูในยุคดิจิทัล จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ดังนี้

6.1.1 ครูควรมีทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการเข้าใจ และใช้เครื่องมือดิจิทัล 2) ทักษะการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล 3) ทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล 4) ทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง 5) ทักษะการประเมิน และติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

6.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ควรมีการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถทางดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครูได้เกิดทักษะ นำองค์ความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแก่ผู้เรียน

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

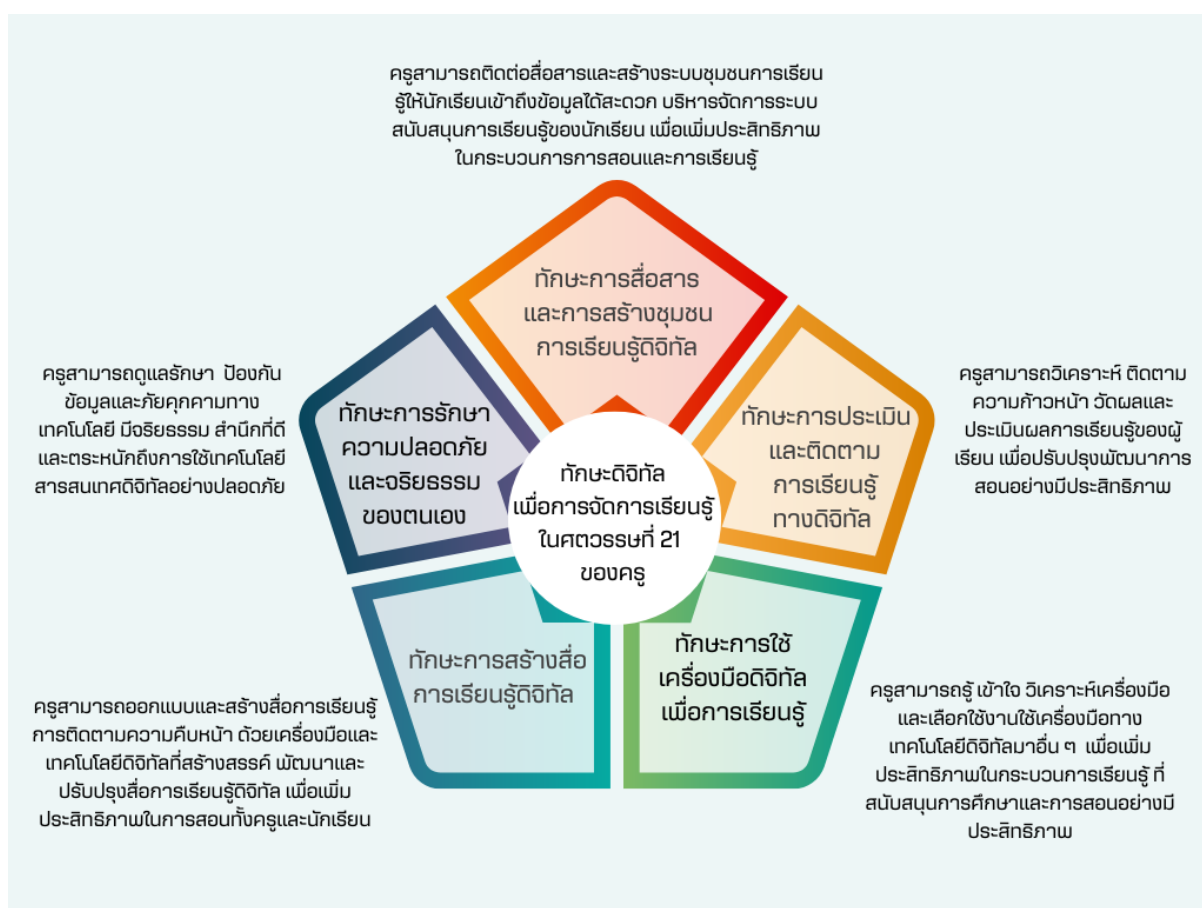
6.2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู คือ ทักษะของครูในการเข้าใจและใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อสื่อสารและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การติดตาม วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือทางดิจิทัลต่างๆ ที่มีความมั่นคงปลอดภัยตระหนักถึงการมีจริยธรรม สำนึกที่ดีใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทัศนะของนักปราชญ์ นักการศึกษา และนักวิชาการ จำนวน 12 ท่าน จำแนกประเด็นที่แสดงถึงทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ที่มีความหมายเหมือนกันและคล้ายคลึงกันที่สุดและเลือกเฉพาะหมวดหมู่ที่มีความถี่สูงสุดได้ 5 ด้านด้วยกัน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) ด้านทักษะการรักษาความปลอดภัยและจริยธรรมของตนเอง
- 2) ด้านทักษะการสื่อสารและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล
- 3) ด้านทักษะการประเมินและติดตามการเรียนรู้ทางดิจิทัล
- 4) ด้านทักษะใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
- 5) ด้านทักษะการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล

ภาพที่ 1 ทักษะดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กรณีฐิติ จิตการพงศ์สถิต. (2565). แนวทางการสภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนา ทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศึกษามุกดาหาร. วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ 16 ฉบับ ที่ 47 ประจำเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2565, หน้า 189-206.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2561). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติพงศ์ สมชอบ. (2563). การศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรสาย สนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับ บัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21 (ออนไลน์), ณ อาคารพจน์ สารสิน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, หน้า 700-708.

- เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์ และคณะ. (2565). **ทักษะดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**. รายงานการวิจัย, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- นริกันต์ ทำมาน. (2564). **สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1**. วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ 15 ฉบับที่ 42 ประจำเดือน กันยายน - ตุลาคม 2564, หน้า 189 – 203.
- นันทน์ สุขแก้ว.(2562). **ทักษะครูในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2**. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 โดยบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, หน้า 70-79.
- นิชวรรณ นิลสุข. (2563). **ความสามารถด้านดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร**. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจพร พุ่มนวล (2563) **การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลของนิสิตระดับปริญญาตรี**. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปณิธิ เจริญรักษ์. (2563). **แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พรชนิตร์ ลีนาราช. (2560). **ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้**. วารสารห้องสมุด, ปีที่ 61 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2560, หน้า 76 - 92
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). **สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2566). **สารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปี 2566**. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2561). **แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ**. คู่มือพัฒนาบุคลากรภาครัฐ, กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล. (2561). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรอุษา วงศ์จรัสเกษม. (2561) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
A Model of Teacher Development in Active Learning
Management Under Khon Kaen Primary Educational Service Area
Office 2

พิชญา แก้วปัดตา¹, ชีระ รุญเจริญ²

Pichaya Kaewpatta¹, Theera Rooncharoen²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น

Sripatum University Khonkaen

Author for Correspondence: Email; pichaya6984@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 302 คน โดยเปรียบเทียบกับตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยแบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) โดยเรียงตามลำดับ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้านการออกแบบการเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) โดยเรียงตามลำดับ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.379$) ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ($PNI_{modified} = 0.345$) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.338$) และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($PNI_{modified} = 0.328$) ตามลำดับ

2) รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบไปด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ 4) แนวทางการประเมิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.82$) ความเป็นไปได้อาจมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$) ความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$)

คำสำคัญ : รูปแบบ; การพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Received: 01/04/2567, Revised: 15/05/2567, Accepted: 15/05/2567

Abstract

This article aimed to 1) To study the component, current conditions, desirable conditions, and necessities of Teacher Development in Active Learning Management, 2) To develop and assess the suitability of A Model of Teacher Development in Active Learning Management and 3) To assess the feasibility and utility of A Model of Teacher Development in Active Learning Management. The research was divided into three phases: Phase 1 focused on studying the component, current conditions, desirable conditions, necessities, and guidelines of Teacher Development in Active Learning Management. The samples consisted of 302 school administrators and teachers

selected using stratified random sampling. The research tool utilized was questionnaires. The informants comprised three schools, with one administrator and one teacher selected from each school, totaling six participants chosen through purposive sampling. The research tools included questionnaires and semi-structured interviews. Phase 2 focused to develop and assess the suitability of a Model of Teacher Development in Active Learning Management. The informants were seven experts selected via purposive sampling, who participated in focus group discussions. The research tool used was appropriateness assessment forms. Phase 3 focused on assessing the feasibility and utility of a Model of Teacher Development in Active Learning Management. The informants comprised 17 educational institution administrators and teachers selected through purposive sampling. Feasibility and utility assessment forms served as the research tools. Statistical methods used for data analysis included percentages, averages, standard deviations, Priority Needs Index, Discrimination Index, and Reliability Index.

The Research found that

1) the study of current conditions yielded a medium average ($\bar{x} = 3.43$), while desirable conditions resulted in the highest average ($\bar{x} = 4.62$). In terms of the necessities of A Model of Teacher Development in Active Learning Management, the descending order is as follows: 1) Learning design section ($PNI_{\text{modified}} = 0.379$) 2) Learning Management through the process of thinking and doing section ($PNI_{\text{modified}} = 0.345$) 3) Using and developing innovative media technology for learning section ($PNI_{\text{modified}} = 0.338$) and 4) Measuring and evaluating learning outcomes according to actual conditions section ($PNI_{\text{modified}} = 0.328$) respectively.

2) A Model of Teacher Development in Active Learning Management consisted of 4 elements: 1) Principles 2) Objectives 3) Content consisted of 4 learning segment: Unit 1: Learning design, Unit 2: Learning Management through the process of thinking and doing, Unit 3: Using and developing innovative media technology for learning, Unit 4: Measuring and evaluating learning outcomes according to actual conditions and 4) evaluation assessment results on suitability at the highest level ($\bar{x} = 4.82$).

3) The assessment of the suitability, feasibility, and utility of A Model of Teacher Development in Active Learning Management resulted in the highest level of suitability

with an average of 4.82, feasibility with an average of 4.79, and utility with an average of 4.88.

Keywords: Model; Teacher Development; Active Learning Management

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและพลเมืองโลกหลายด้าน อาทิ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรต้องปฏิรูปตนเอง และเปลี่ยนแปลงองค์การเพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุลเพื่อให้อำนวยการจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยียุคดิจิทัล ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อเด็กในศตวรรษที่ 21 (ชัยวัฒน์ แก้วพันธุ์งาม, 2561: 241-266)

เมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล และผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดเป็นยุคความปกติใหม่ (New normal) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ทางหน่วยงานจึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทราบดีว่าที่จัดการเรียนการสอนโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก(Active Learning) ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่จะดำเนินต่อไปต้องปรับกลยุทธ์ในการบริหาร กำหนดยุทธวิธีในการจัดการศึกษาให้มีความต่อเนื่องและมีคุณภาพ กำหนดเป้าหมายไปที่ผู้เรียน ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนด้วยเช่นกัน และเปลี่ยนวิธีในการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมสู่ความปกติใหม่ของการเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้แบบผสมผสาน ระหว่างการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า และการเรียนออนไลน์ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้ในยุคความปกติถัดไป (Next normal) (อานุกาญจ ฤกษ์กุล, 2564: 111-125)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ในการบริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการให้มีคุณภาพ โดยการมอบหมายให้สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ส่งร่องจากสถาบันครอบครัวที่เป็นแหล่งพัฒนาคนให้มีความรู้ออกไปใช้ชีวิตในสังคม การจัดการ

เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนของทางเขตพื้นที่ ที่จะต้องดำเนินการโดยจะต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพแก่ประชาชนและเกิดความเท่าเทียม โดยที่ตัวผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเองทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถพึ่งพาตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการวิเคราะห์ผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน ที่ควรได้รับการแก้ไข ดังต่อไปนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565) ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) 3 กลุ่มสาระหลัก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 มี 3 วิชา คือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ และมีปัญหาด้านการอ่านออก เขียนได้ ปัญหาด้านกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ครูไม่ครบชั้น ได้ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา อาคารเรียนเก่าและชำรุด ขาดงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าปัญหาส่วนครุภัณฑ์ที่ใช้สนับสนุนการเรียนการสอน ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นฐาน บนพื้นฐานตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 เพื่อจะได้นำรูปแบบไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้างสมรรถนะครู ให้จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
- 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
- 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ในการศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) แนวทางการประเมินรูปแบบ

1.1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และด้านที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.2.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ด้านที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้านที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1.หลักการของรูปแบบ 2.วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. เนื้อหาของรูปแบบ 4.แนวทางการประเมินรูปแบบ

1.3.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 3.1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ 3.3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) แนวทางการประเมินรูปแบบ

1.3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,395 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 302 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเคจซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ

ขั้นตอนที่ 1.4 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

1.4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับบริหารการศึกษา โดยพิจารณาจากสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้รับรางวัลโรงเรียน

การประเมินประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ 4 (ดีเลิศ) ขึ้นไป และเป็นที่ยอมรับในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2565 อย่างต่อเนื่อง จาก 3 โรงเรียน

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียน ใน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบ 3 เนื้อหาของรูปแบบ 3.1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ 3.3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง องค์ประกอบ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ในการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษา จากระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบ ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

2.1.2 นำร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.3 นำร่างรูปแบบรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มที่ 3 ศึกษานิเทศก์ ที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ขั้นตอนที่ 2.3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับหรือมากกว่า 0.10 ถือว่ามีความจำเป็นต้องพัฒนา โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยอาศัยแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านกอกป่าผุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางออนไลน์ Google Form และได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น (PNI)			ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	D	I	$\frac{(I - D)}{D}$	
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้	3.39	0.71	ปานกลาง	4.67	0.43	มากที่สุด	3.39	4.67	0.379	1
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ	3.44	0.68	ปานกลาง	4.63	0.49	มากที่สุด	3.44	4.63	0.345	2
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.45	0.73	ปานกลาง	4.62	0.46	มากที่สุด	3.45	4.62	0.338	3

องค์ประกอบที่ 4										
ด้านการวัดและประเมินผล	3.42	0.74	ปานกลาง	4.55	0.47	มากที่สุด	3.42	4.55	0.328	4
การเรียนรู้ตามสภาพจริง										
โดยรวม	3.43	0.72	ปานกลาง	4.62	0.46	มากที่สุด			0.347	

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาศภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.1 ผลการศึกษาศภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.43)

1.2 ผลการศึกษาศภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62)

1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ (PNImodified = 0.379) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ (PNImodified = 0.345) ลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (PNImodified = 0.338) และลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (PNImodified = 0.328)

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4.2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

4.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4.3.1 ค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3.2 ค่าเฉลี่ยความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยสรุปว่า

1.1 สภาพปัจจุบัน การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในออกแบบการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ดังที่ จุราภรณ์ ปฐมวงษ์ (2565) ได้กล่าวว่า เมื่อมนุษย์เรียนรู้และปรับตัว จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในวิถีใหม่ จนกลายเป็นบรรทัดฐานวิถีปกติ ห้องเรียนเชิงรุกจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ ที่สนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคความปกติถัดไป ด้วยการออกแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ กลัณญ์ เพชรภรณ์ (2553) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ส่งผลต่อการ เรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับวิจัยของ พวงทอง ศรีวิสัย (2562) พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้มีความสนใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้เข้ามามีบทบาทต่อการบริหารงาน การจัดการอย่างมากและผลจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคลากรทางการศึกษาต้องเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นได้ทั้งโอกาสและอุปสรรค ดังที่ อภิชาติ รอดนิม (2564: 123-133) ได้กล่าวว่า ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการศึกษาด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและมีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง สามารถแก้ปัญหาได้ อาจสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ สอดคล้องกับวิจัย พัทธราภรณ์ ลิปะ และคณะ (2564: 164-177) พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็น ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับ ที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่

2 ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับวิจัยของ ปุณณิสสา เปงยาวงษ์ (2565) พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีลำดับความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ 0.627 สอดคล้องกับวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิช (2562) พบว่า มีดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.213

5.2 ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ ผลประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยวิธีการพัฒนา 70:20:10 เช่น 1. การศึกษด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

5.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 17 คน มีเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ดังที่ Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินรูปแบบ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีวิธีการแตกต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงปริมาณ เนื่องจากการศึกษาในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณาสรุป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญฤทัย ดวงทิพย์ (2565) พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับวิจัยของ ชานนท์ คำปิวทา (2565) พบว่า มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ อินชุกุล (2565) มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ โดยพิจารณาจากลำดับความต้องการจำเป็น ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

1.2 สถานศึกษาต้องนำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้ในการทำงาน โดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณและอุปกรณ์ให้แก่ครู กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2 ควรมีการวิจัยและการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

7.ข้อค้นพบจากการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน รวมถึงนำมาพัฒนาผลงาน สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีองค์ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 2. ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ 3. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแบบอย่าง คำอธิบาย แผนผัง ไต่อะแกรมหรือแผนภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ การจะระบุว่าเป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ โดยมีองค์ประกอบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) แนวทางการประเมิน

สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ ตามแผนภาพสรุปดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

8. บรรณานุกรม

กลัณณู เพชรธารณ์. (2553). **คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้**. พระนครศรีอยุธยา. โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินติ้ง.

ขวัญฤทัย ดวงทิพย์. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียนยุคใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

จุราภรณ์ ปฐมวงษ์. (2565). **การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการพูด สนทนาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. Journal of Modern Learning Development, ปีที่ 7 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนมิถุนายน 2565, หน้า 143-159

- ฉวีวรรณ อินชุกุล. (2565). การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาในสถานการณ์ปกติใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยวัฒน์ แก้วพินงาม. (2561). แนวทางในการผสมผสานดิจิทัลเทคโนโลยีเพื่อการสอนภาษา. วารสารภาษาปริทัศน์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 18 ฉบับที่ 33 ประจำเดือนมิถุนายน 2561, หน้า 241-266.
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญญา ปะยวงษ์. (2565). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. การค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงทอง ศรีวิลัย. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- พัชรภรณ์ ลีเปาะ และคณะ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนงบัวลำภู. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2564, หน้า 164-177.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2565). SAR สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2. เอกสารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2.
- อภิชาติ รอดนิยม. (2564). เทคโนโลยีการศึกษากับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในยุคใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ 6 ฉบับที่ 9 ประจำเดือนกันยายน 2564, หน้า 123-133.

อานูภาพ เลขะกุล. (2564). ความปกติถัดไปอุดมศึกษา: ความท้าทาย. วารสารการศึกษาและ
นวัตกรรมการเรียนรู้, ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2563, หน้า 111-
125.

Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and
Function in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*. 10(3/4), p.
135-150.

**การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5**
**Academic Administration of School Administrators under Khon Kaen
Primary Educational Service Area Office 5**

จิรัชยา ประสิทธิ์รัตน์¹, พระครูสุธีจริยวัฒน์(สาคร ภักดินอก)²

Jiratchaya Prasitrat¹, Phrakhrusutheejariyawat(Sakorn Pagdenog)²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Author for Correspondence: Email: jiratchaya656565@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.36) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.33) ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.24) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.22) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.22) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.18) 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหาร; งานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received:12/04/2567, Revised: 05/06/2567, Accepted:06/06/2567

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the academic administration level of administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, and 2) to compare the academic administration of educational institution administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5. The sample group consisted of 327 teachers. A questionnaire was used to collect data. Statistics used in data analysis included frequencies, percentages, means, standard deviations, t-test statistics, and one-way analysis of variance. The research results were as follows:

1) The level of academic administration administrators of educational institution under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, it was found that the overall academic administration was at a high level ($\bar{X}=4.26$). When considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level, namely measurement and evaluation ($\bar{X}=4.36$), development of the learning process ($\bar{X}=4.33$), quality assurance system within educational institutions ($\bar{X}=4.24$), educational supervision ($\bar{X}=4.22$), curriculum development ($\bar{X}=4.22$), and development and use of technological media for education ($\bar{X}=4.18$), respectively. 2) The comparison of teachers' perceptions the academic administration level of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 according to teachers' perceptions classified by sex, educational level, and work experience found that teachers of different sex, different educational levels, and different work experiences had no different perception which was statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Administration; Academic work; School administrators.

1. บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาคนทุกช่วงชีวิตให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน ซึ่งเชื่อมโยงไปกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม รวมถึงพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และมีความสามารถในการแข่งขัน โดยต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่าการศึกษา มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และศักยภาพ เพื่อสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ และเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

ปัจจุบันสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน การบริหารงานวิชาการเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทุกอย่างของโรงเรียน ถือว่าเป็นงานที่เป็นหัวใจหลัก มีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนการศึกษาที่ผู้บริหารควรตระหนักให้มีความสำคัญ เอาใจใส่อย่างมากกับการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด ส่งเสริม สนับสนุนครูในกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าโรงเรียนขนาดใดก็ตาม การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการจัดการศึกษาและมีความสำคัญอันดับแรก ๆ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (มณสิณี เจริญไชยนาวงศ์ และ ปทุมพร เปียถนอม, 2563: 76-79) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ต้องมีในทุกสถานศึกษาหากเปรียบงานแผนงานเป็นเหมือนเข็มทิศของชีวิต งานวิชาการคือ หัวใจหลักของสถานศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานแผนอย่างแยกจากกันไม่ได้ และการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จนั้นควรตระหนักว่า หัวใจหลักของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนเพราะหากจะดูว่างานวิชาการในสถานศึกษาใดเป็นอย่างไรรั้นสามารถดูได้จากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าปัญหาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน เพื่อทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 O-NET: (Ordinary National Educational Test) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2565 ลดลงเมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการประเมินผลด้านวิชาการพบปัญหาส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการต้องมีการพัฒนาการบริหารงานทางด้านวิชาการ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพด้านวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2566)

เมื่อพิจารณาจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข โดยผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินการบริหารงานมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ขับเคลื่อนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและ

พัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 2,329 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน จากการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผลและประเมินผล 3) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด และหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข สำนวนภาษา ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะตั้งแต่ 0.60-1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ซึ่งสามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้ทุกข้อและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.80 ขึ้นไป ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.875 จากการนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างครูสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 สถานะผู้ตอบแบบสอบถามแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=301)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	79	26.20
	หญิง	222	73.80
2. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	221	73.40
	สูงกว่าปริญญาตรี	80	26.60
3. ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	125	41.50
	ระหว่าง 5-10 ปี	86	28.60
	มากกว่า 10 ปี	90	29.90

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 และเป็นเพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 เมื่อ

พิจารณาตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปริญญาตรี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 และเมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวม

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการรับรู้		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.36	0.49	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.33	0.44	มาก
3. ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.24	0.50	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.22	0.51	มาก
5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.22	0.48	มาก
6. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.18	0.49	มาก
โดยรวม	4.26	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ด้านการนิเทศการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และ 6) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	($\bar{x}$)	(S.D.)	($\bar{x}$)	(S.D.)		
1. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.43	0.51	4.33	0.49	1.416	0.158
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.39	0.40	4.31	0.45	1.434	0.153
3. ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.28	0.40	4.23	0.53	0.667	0.506
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.26	0.46	4.21	0.53	0.750	0.454
5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.27	0.44	4.20	0.50	1.137	0.256
6. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.29	0.41	4.14	0.51	2.432*	0.016
โดยรวม	4.32	0.34	4.24	0.40	1.754	0.081

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบที (Independent Sample t-test) โดยรวม พบว่าค่า Sig. = 0.081 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีจำนวน 1 ด้านที่มีความแตกต่างกันได้แก่ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	($\bar{x}$)	(S.D.)	($\bar{x}$)	(S.D.)		
1. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.39	0.52	4.27	0.41	1.928	0.055
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.35	0.46	4.28	0.37	1.291	0.198
3. ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.29	0.50	4.12	0.49	2.687*	0.008
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.24	0.53	4.18	0.46	0.890	0.374
5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.23	0.51	4.17	0.39	1.087	0.278
6. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.21	0.48	4.10	0.51	1.635	0.103
โดยรวม	4.28	0.40	4.19	0.34	1.901	0.058

* $p < 0.05$

จากตาราง 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบที (Independent Sample t-test) โดยรวม พบว่า ค่า Sig. = 0.058 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีจำนวน 1 ด้านที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	SV	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.383	2	.192	.767	.465
	ภายในกลุ่ม	74.478	298	.250		
	รวม	74.862	300			
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.990	2	.495	2.525	.082
	ภายในกลุ่ม	58.409	298	.196		
	รวม	59.398	300			
3. ด้านระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.418	2	.209	.820	.441
	ภายในกลุ่ม	75.874	298	.255		
	รวม	76.292	300			
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.913	2	.457	1.724	.180
	ภายในกลุ่ม	78.946	298	.265		
	รวม	79.860	300			
5. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.587	2	.294	1.247	.289
	ภายในกลุ่ม	70.219	298	.236		

	รวม	70.806	300			
6. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.083	2	1.042	4.297*	.014
	ภายในกลุ่ม	72.227	298	.242		
	รวม	74.310	300			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.800	2	.400	2.611	.075
	ภายในกลุ่ม	45.628	298	.153		
	รวม	46.428	300			

* $p < 0.05$

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวม พบว่าค่า Sig. = 0.075 มากกว่า 0.05 หมายความว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่าง จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26) กล่าวคือ การบริหารงานวิชาการคือ หัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียน และให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ยุพา พรหมแย้ม (2562) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.57)

5.2 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ฐักิจ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) และสอดคล้องกับ นารี ปราถนาม (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) เช่นเดียวกับ มณีนี เจริญไชยวงศ์และปทุมพร เปียถนอม (2563:76-79) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48)

5.3 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33) กล่าวคือ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสอนด้วยเทคนิคและมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาและมีการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประวีณา ราชแสง (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81) สอดคล้องกับ มูนา จารง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63)

5.4 ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ มีการวางแผนพัฒนาและการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพ รวมถึงมีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรษมน พินทุสมิต (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21) สอดคล้องกับ นูรไอลา หลังปูเต๊ะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

พบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$)

5.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ให้ความช่วยเหลือและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การให้คำปรึกษาแนะนำ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแก้ไขปัญหาพร้อมกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นและติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ฐักิจ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) สอดคล้องกับ ประวีณา ราชแสง (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.79$) เช่นเดียวกับ มณสินี เจริญไชยวงศ์ และปทุมพร เปียถนอม (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$)

5.6 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของชุมชนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายและผู้มีส่วนได้มีส่วนเกี่ยวข้อง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและจะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ วราพร สินศิริ (2564:129-146) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) ซึ่งสอดคล้องกับ พรหมณ พินทุสมิต (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$)

5.7 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ จัดหา และ พัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ฐักิจ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) สอดคล้องกับ นูรไลลา หลงปุเต๊ะ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์

เครือข่ายทุ่งยางแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31)

5.8 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามเพศ พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีนโยบายการพัฒนาสนับสนุน ส่งเสริม บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านการปฏิบัติงานด้านวิชาการเพิ่มขึ้น โดยผู้บริหารทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการเหมือนกันซึ่งสอดคล้องกับ พรหมณ พินทุสมิต (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.9 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ การพัฒนาดตนเองเกี่ยวกับงานวิชาการ และได้รับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการอยู่เสมอ โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนางานวิชาการตามภารกิจของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ใจ พุฒจิตร์ส (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.10 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรสถานศึกษา เรียนรู้หลักการ วิธีการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และผู้บริหารต้องดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา ทำให้การทำงานของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี ปราณนาม (2566) ได้

ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ยุพา พรหมแย้ม (2560) ไม่ปรากฏในบรรณานุกรม ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

6.1.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาควรมีระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้งานด้านการวัดและประเมินผล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสื่อ เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การวิเคราะห์ ให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6.1.3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และจัดอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพของโรงเรียนแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับสถานศึกษา

6.1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการอบรมแก่ครูบรรจุใหม่และประชุมชี้แจงแนวทางการร่วมปฏิบัติกับครูพร้อมให้คำแนะนำและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมถึงควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงานนิเทศอย่างต่อเนื่อง

6.1.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรโดยมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.1.6 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และจัดการอบรมพัฒนาครูในการสอน การผลิตสื่อ และการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยเจาะลึกในรายละเอียดข้อมูลของขอบข่ายงานวิชาการในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

6.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นการพัฒนางานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ โดยการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังนั้นการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม และมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้นการสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ จากผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ สามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยของรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวัดผลประเมินผล 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 6) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยสรุปผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 สรุปการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)2545**. สืบค้นจาก <https://www.bic.moe.go.th>, สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2566
- นารี ปรานาม. (2566). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- นุรไลลา หลังปุเต๊ะ. (2565). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 8).กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประวีณา ราชแสง. (2565). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
 พิมพ์ใจ พุฒจิตร์รัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราช
 ภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ .
- มณสินี เจริญไชยนาวงศ์ และ ปทุมพร เปียถนอม. (2563). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2563, หน้า
 76-79.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาดักตะนครผู้สอนในศูนย์
เครือข่ายตักตะนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
 , มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
 ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม,
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรภาพร สิ้นศิริ. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ปีที่ 7
 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม 2564, หน้า 129-146
- วิไลลักษณ์ ฐักิจ. (2566). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 วิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2566). รายงานผลการปฏิบัติงาน
ประจำปี 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
 เลขาธิการสภาการศึกษา.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test (5th ed.)*. New York: Harper
 Collins.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970) *Determining Sample Size for Research Activities*.
Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

